

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Úvahy o texaské nezávislosti a jejich zdůvodnění

Anna Holubová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

Úvahy o texaské nezávislosti a jejich zdůvodnění

Anna Holubová

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákřavský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, květen 2020

.....

Ráda bych zde poděkovala PhDr. Jiřímu Záknavskému, Ph.D. za odborné vedení této bakalářské práce, za značnou vstřícnost při jejím konzultování a za všechny rady a připomínky, které mi byly v rámci přípravy tohoto textu poskytnuty.

Obsah

1	Úvod	6
2	Vymezení politické secese a separatismu	9
2.1	Definice a etymologie termínu secese	9
2.2	Politický separatismus, iredentismus, exkluze a vyloučení	11
2.3	Secese, národ a právo na sebeurčení	13
3	Teoretické přístupy a typologie secese.....	14
3.1	Explanatorní teorie secese	15
3.1.1	Všeobecná teorie secese – secese jako politický a sociální fenomén (J. R. Wood)	15
3.1.2	Secese jako důsledek vztahu mezi secesionistickými skupinami a ekonomickými podmínkami (Donald L. Horowitz).....	17
3.1.3	Teorie racionální volby (Michael Hechter)	19
3.1.4	Shrnutí explanatorních teorií secese	21
3.2	Normativní teorie secese	22
3.2.1	Remediální teorie secese (Allen Buchanan)	23
3.2.2	Plebiscitní teorie secese (Harry Beran).....	29
3.2.3	Shrnutí normativních teorií secese.....	33
4	Případová studie nezávislosti Texasu.....	35
4.1	Historické kořeny texaského nacionalismu	35
4.2	Vývoj texaského secesionismu napříč historií	39
4.3	Zdůvodnění texaských požadavků na nezávislost dle kritérií všeobecné teorie secese J. R. Wooda	42
4.4	Legitimita texaské secese dle kritérií Allena Buchanana	45
4.4.1	Zhodnocení kritérií Allena Buchanana	52
4.5	Legitimita texaské secese dle kritérií Harryho Berana.....	53
4.5.1	Zhodnocení kritérií dle Harryho Berana.....	58
5	Závěr.....	60
6	Seznam použité literatury a zdrojů.....	62
7	Resumé	68

1 Úvod

Otázka nezávislosti jednoho z největších států USA, Texasu, je v posledních několika letech zmiňována stále častěji. Ačkoli je aktuální popularita texaské secese z velké míry podpořena britským rozhodnutím o vystoupení z Evropské unie, snahy o osamostatnění jižanského státu sahají již do první poloviny 19. století.

Texaské požadavky na odtržení od Spojených států amerických mají hluboké historické i kulturní kořeny. V průběhu 17. a 18. století se na tomto území nacházely francouzské a španělské kolonie, později se Texas stal součástí samostatného Mexika. Právě v této době se začalo formovat první volání Texasu po nezávislosti, které v roce 1835 vyústilo v tzv. Texaskou revoluci. Tato událost má pro separatistické snahy současného Texasu zásadní význam, neboť právě díky ní se toto území stalo na téměř devět let samostatným státem. Ačkoliv byl Texas již v roce 1845 anektován USA a zařadil se tak do federace amerických států, velká část texaské veřejnosti vnímá krátké období Texaské republiky jako ideál, jehož je vhodné opět dosáhnout (Smith 2013). Na základě tohoto přesvědčení došlo v posledních desetiletích v Texasu k vytvoření několika nacionalistických hnutí, přičemž nejvýznamnějším z nich je v současné době organizace *Texas Nationalist Movement*, která sehrává v procesu prosazování osamostatnění texaského státu klíčovou roli. Právě proto se budu tímto hnutím a jeho separatistickou činností a argumentací v rámci své bakalářské práce také zabývat.

Aby ale bylo možné s konceptem texaské secese pracovat, je na začátek důležité vymezit pojmy politická secese a separatismus. Problematikou politického secesionismu se zabývá několik teorií secese, jejichž analýze bych se chtěla věnovat v teoretické části bakalářské práce. Na základě využití explanatorních teoretických přístupů budou definovány různé interpretace secese se zřetelem na jejich vhodnost v případě secese v rámci federace. Věnovat se budu především všeobecné teorii secese od Johna R. Wooda, která ji vnímá jako politicko-sociální fenomén. Zaměřím se také na teoretický přístup D. L. Horowitza, který v rámci

secese pracuje se vztahem mezi secesionistickými skupinami a ekonomickými podmínkami, a na teorii racionální volby Michaela Hechtera, jež je založena na několika racionálních premisách.

Využity budou také normativní teorie secese, s jejichž pomocí zodpovím několik zásadních otázek týkající se této problematiky. V kontextu jednoho z nejdůležitějších normativní názorů – remediální teorie secese – objasním secesi a její legitimitu, zaměřím se na teritoriální dimenzi i oblast ústavního a mezinárodního práva. Podrobnější analýze bude vystavena také plebiscitní teorie secese, která vychází z normativních přístupů a definuje další předpoklady legitimního politického oddělení.

Ve druhé části práce, která je částí empirickou využiji již diskutovaných teorií secese, a to jak explanatorních, tak normativních. Pomocí Woodových kritérií všeobecné secese budou vysvětleny příčiny, které vedou texaské nacionalisty ke snaze o oddělení Texasu od Spojených států. Poté bude analyzována legitimita případného texaského odtržení od USA, a to na základě kritérii legitimní secese Allena Buchanana a Harryho Berana.

Závěrečná část práce shrne a zhodnotí výsledky aplikace normativních a plebiscitních teorií secese na vybrané případové studii a objasní, zda Texas splňuje kritéria legitimního politického oddělení dle teoretických přístupů Allena Buchanana a Harryho Berana.

Hlavním zdrojem v rámci teoretických přístupů k politické secesi mi bude kniha od Přemysla Rosůlka *Politický secesionismus & etnické teorie: Allen Buchanan a jeho kritici*, kterou využiji primárně v první části bakalářské práce. Čerpat budu také z příspěvků z akademických a odborných publikací, a to zejména z článků *A Liberal Theory of Secession* Harryho Berana a *Theories of Secession* Allena Buchanana.

V empirické části textu budu pracovat zejména s knihou *Texit: Why and How Texas Will Leave The Union*, jejímž autorem je Daniel Miller, hlavní představitel

hnutí *Texas Nationalist Movement*. Zaměřím se zde především na předkládané argumenty, jimiž je obhajováno právo na vytvoření nezávislé texaské republiky.

Problematiku texaské nezávislosti jsem si pro tuto bakalářskou práci zvolila především proto, že se v současné době jedná o velmi aktuální téma, které je v dnešních Spojených státech amerických stále častěji diskutováno. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že separatistické tendence Texasu jsou záležitostí několika posledních let, snahy o osamostatnění tohoto státu sahají hluboko do minulosti a vzhledem k současným událostem v Evropě nabývají na významu víc než kdy dřív.

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, zda by případné osamostatnění Texasu bylo ospravedlnitelné, respektive zda by splňovalo kritéria legitimní secese dle teoretických přístupů Allena Buchanana a Harryho Berana

2 Vymezení politické secese a separatismu

2.1 Definice a etymologie termínu secese

Problematikou politické secese a secesionismu se zabývají sociální vědy, které však pracují s velkým množstvím různých interpretací, a proto je poměrně obtížné stanovit jasnou definici těchto pojmů. Pro správné pochopení termínu secese je nutné znát původ tohoto výrazu i jeho historické kořeny, které sahají již do 30. let 16. století (Vaas, de 2008: 103, 549). Z etymologického hlediska pochází tento termín z latinského slova *secedere*, které ve svém základním významu označuje vzdálení z určitého místa či jakýkoliv akt oddělení (Rosůlek 2014: 19).

Označení secese mělo až do první poloviny 19. století primárně nepolitický charakter a užíváno bylo zejména v sociálním a historickém kontextu. Původně byl tento termín využíván především v rámci antického Říma, kdy vyjadřoval dočasnou migraci plebejců mimo oblast Říma (Harper 2020). V průběhu 18. století získala secese také duchovní rozměr. Zásadní událostí pro novou interpretaci tohoto pojmu bylo náboženské štěpení ve Skotsku, a to konkrétně rozkol *The Church of Scotland*, ke kterému došlo v roce 1733. Skotští církevní separatisté zde sami sebe začali označovat za tzv. *seceders* a stali se součástí secesionistické církve *The Secession Church*. Později se využití slova secese rozšířilo i na další odvětví a oblasti, a své místo našlo i v politickém diskurzu (Rosůlek 2014: 19).

Jak bylo již výše naznačeno, politická secese není vymezena pouze jednou, univerzálně platnou definicí. V nejširším slova smyslu je možné chápat ji jako proces odtržení od jakékoliv politické či náboženské organizace. Proto lze za secesi považovat téměř každý akt politického odtržení, který se však nemusí týkat pouze odštěpení od již vzniklého či stávajícího státu (Rosůlek 2014: 20). Na tomto vymezení secese se shodne většina autorů, a to právě díky její obecnosti a nespecifičnosti. V případě hlubší analýzy secese je ale tato formulace nedostatečná a je nutné pracovat s jejím konkrétnějším vymezením (Pavković 2015: 3).

Definici secese více rozvádí např. James Crawford (Pavković – Radan 2007: 6), který ji interpretuje jako vytvoření státu za pomoci využití síly nebo pod hrozbou užití násilí, bez souhlasu svrchované moci. Méně obecnou verzi secese nabízí také Julie Dahlitz (Pavković – Radan 2007: 6), která uvádí že, „k secesi dochází vždy, když značná část populace obývající určité teritorium náležící danému státu vyjádří slovně či písemně požadavek vytvořit suverénní stát či se připojit k jinému státu, jehož součástí se následně stane“.

Velká část teoretiků zkoumajících secesionismus pracuje s pojmem secese především v sociálním, územním nebo geopolitickém kontextu, kdy za secesi označují odtržení určitého teritoria a jeho obyvatelstva od již existujícího státu, na jehož území je vytvořen nový státní útvar (Qvortrup 2014: 47). Mezi významné představitele podporující toto pojetí secese se řadí například John R. Wood (1981: 111) či Ivo Duchacek (1970: 63), kteří hovoří o secesi jako o procesu odtržení části teritoria od státu, který disponuje mezinárodně uznanou suverenitou a vlastní svrchovanou mocí.

Názory na pojetí secese se ale mezi teoretiky také často rozcházejí a dle Aleksandara Pavkoviće je to zejména ve třech důležitých oblastech. První z nich je pohled na prostředky, které jsou použity při procesu odtržení. Někteří badatelé souhlasí s využitím síly či násilných prostředků k dosažení secese, zatímco jiní tento přístup striktně odmítají. Názory se liší také v případě vlivu, který by secese určitého území měla na teritoriální integritu státu, od kterého se toto území chce oddělit. Dle Pavkoviće je zde důležité rozlišovat, zda se jedná o secesi, která narušuje územní celistvost státu či o osamostatnění teritoria, které není považováno za hranicemi vymezenou součást státu. V neposlední řadě je problematické nahlížení na legitimitu politické identity státu, ze kterého má být část území odtržena (Pavković 2015: 3–4).

2.2 Politický separatismus, iredentismus, exkluze a vyloučení

Zkoumání politické secese či secesionismu značně komplikuje i poměrně časté zaměňování těchto výrazů s pojmy, jako jsou separatismus, iredentismus, exkluze či vyloučení. Ačkoli existují autoři, kteří separatismus a secesi nijak výrazněji nerozlišují, řada teoretiků naopak apeluje na jejich jasnou odlišnost. „Mezi separatismem a secesí striktně rozlišují například John R. Wood, Michael Hechter a Allen Buchanan. Wood a Hechter separatismus pokládají za pojem pro popis politických hnutí, která usilují o omezení kontroly ústřední moci v konkrétní oblasti. Separatismus podle nich může být vyjádřením úsilí o regionální či místní autonomii, ale ne úplným odtržením od státu“ (Rosůlek 2014: 28). Zatímco tedy pojem secese vyjadřuje proces naprostého oddělení od státu, separatismus lze definovat jako určité oddělení, při kterém je však zachována územní celistvost státu (Rosůlek 2014: 28). V souvislosti s vymezením rozdílnosti secese a separatismu Wood (1981: 110) poté dodává, že z původně separatistických snah se také velmi snadno mohou stát požadavky secesionistické a naopak. Pokud k tomuto případu dojde, je důležité se zaměřit na ochotu či neochotu obou stran uznávat suverenitu existující politické autority ve státě.

Neméně důležité je pak i rozlišování politické secese a iredentismu. Ačkoliv k iredentismu dochází mnohem méně častěji než k secesi, v průběhu 20. století nabyl tento termín na významu a je důležité jej také vymežit (Buchanan 2003a). V podstatě lze říct, že za politický iredentismus je možné označit jakékoliv odtržení určitého území od existujícího státu, které je ale zároveň připojeno ke státu jinému, zpravidla sousednímu (Rosůlek 2014: 30). Jako příklad lze uvést iredentistické požadavky sudetských Němců vůči Československu mezi lety 1918 a 1919, které usilovaly o připojení pohraničních provincií k Německému Rakousku, později k Německu (Mareš 2010: 104). Přestože z této definice jasně vyplývá rozdílnost mezi secesí a iredentismem, i zde se na odlišnost těchto pojmů teoretické názory do jisté míry rozcházejí (Hale – Siroky 2017: 117).

Donald L. Horowitz zkoumá iredentismus zejména z etnického hlediska. Definuje jej jako vládní rozhodnutí o záměrném odštěpení území od státu, kde je separované teritorium připojeno k jinému, a to právě na základě společných kulturních hodnot a norem daného obyvatelstva (Hale – Siroky 2017: 117). S touto koncepcí souhlasí a dále ji rozvádějí také Anthony D. Smith či Michael Hechter. Naopak Allen Buchanan, jeden z nejvýznamnějších autorů zabývajících se secesí, iredentismus a secesi výrazně nerozlišuje, považuje ji za určitou formu secese a nazývá ji tzv. „iredentistickou secesí“ (Rosůlek 2014: 29).

Nutné je také objasnit a rozlišit pojmy politická exkluze a vyloučení. Problematikou politické exkluze se zabýval již Abraham Lincoln, a to především v průběhu 60. let 19. století v kontextu separatistických snah států amerického Jihu. Zejména dva z jeho dokumentů jsou pro vymezení exkluze významné, a to *First Inaugural Address* a *Message to Congress in Special Session* z roku 1861. Lincoln zde exkluzi popisuje jako secesi (národnostní) většiny a považuje ji v rámci USA za nepřipustnou, stejně jako veškeré jiné formy odtržení či osamostatnění. Navíc dodává, že neexistuje žádný morálně relevantní rozdíl mezi secesí většiny a menšiny, a tudíž je označení exkluze pouze jiné označení pro secesi (Wellman 2005: 66–68).

Vyloučení, dle Přemysla Rosůlka (2014: 31), lze charakterizovat jako specifický příklad odtržení, o které usiluje majorita určitého státu „obývající území o rozloze větší než obyvatelé, kteří jsou proti odštěpení“. O vyloučení se jedná ale i v případě, když se pro odtržení rozhodne většina obyvatel zaujímající méně než polovinu státu či v situaci, kdy se pro odštěpení vysloví vlivnější ale méně početná část populace koncentrovaná na menším územním celku než zbytek obyvatel. Zásadní rozdíl mezi exkluzí a vyloučením poté spočívá v tom, že při exkluzi dochází ze strany mocenského centra ke snahám o zabránění připojení skupiny obyvatel k danému státu, zatímco proces vyloučení s žádnou podobnou skutečností nepracuje (Rosůlek 2014: 31).

2.3 Secese, národ a právo na sebeurčení

Ať už se jedná o jakoukoliv formu politické dezintegrace, příčiny tohoto jevu jsou často podobné. Nejčastěji hovoříme o tzv. „právu na sebeurčení“, které lze dle Miroslava Potočného obecně charakterizovat jako „právo každého národa svobodně rozhodovat o své nezávislosti a o svém hospodářském, společenském a kulturním rozvoji“ (Potočný 1968: 23).

Ačkoliv patří zásada sebeurčení národů k nejdůležitějším právním institucím soudobého mezinárodního práva, právě zde čelí poměrně značným nedostatkům, neboť mezinárodní právo nedisponuje jednotným přístupem k pojetí národa. V rámci evropského přístupu k mezinárodnímu právu je možné chápat národ ve dvou dimenzích. Jedná se buď o koncept národa, jehož vznik je založen na občanských principech a kdy je část osobních práv občanů předána státu, nebo lze národ definovat dle tradičního pojetí společnosti, a to jako společenství lidí mající společného předka, což je charakteristické zejména pro středoevropské chápání národa (Lukášek 1999).

Jednoznačně vymezeným právem na sebeurčení dlouho disponovaly pouze původně kolonizované země a národy, jejichž pravomoc byla ustanovena Chartou OSN v 50. letech 20. století (Potočný 1968: 23). Později, začátkem 90. let, byl dekolonizační princip sebeurčení rozšířen také na úroveň federativního zřízení, a to v kontextu rozpadu bývalé Jugoslávie. V roce 2010 poté došlo k posunutí práva národního sebeurčení i na úroveň provincie (Rosůlek 2014: 24).

Hypoteticky by tedy právem na sebeurčení měl disponovat jakýkoliv národ v jakémkoliv státním zřízení. Pokud k procesu sebeurčení dojde, je dle Allena Buchanana vhodné rozlišovat, zda se jedná o sebeurčení interní či externí. Zatímco v rámci interního národního sebeurčení dochází k zachování statutu quo státních hranic, a skupiny získají pouze určitý stupeň politické autonomie, v případě externího sebeurčení je realizované ustanovení samostatného státu daným národem (Rosůlek 2014: 26).

Záležitost národního sebeurčení zůstává ale i přes určité vymezení poměrně komplikovaná. Mezinárodnímu společenství se totiž dosud nepodařilo vytvořit obecně ustálené, obyčejové normy mezinárodního práva, které by jasně udávaly zásady národů na sebeurčení. Ačkoliv jsou mezinárodní smlouvy v této otázce velmi stručné, v žádném případě však neztotožňují právo na sebeurčení se secesí (Lukášek 1999).

3 Teoretické přístupy a typologie secese

V oblasti výzkumu politické secese je možno rozeznat několik teoretických proudů, které se liší ve způsobu jejího zkoumání. Primárně lze tyto přístupy rozdělit na teorie explanatorní, které, obecně řečeno, vysvětlují příčiny vzniku a vývoje secesionistických hnutí, a normativní, objasňující podmínky, při kterých je secese legitimní. Oba teoretické přístupy se navzájem nevylučují, naopak, řada normativních teorií je na explanatorních paradigmatech založena, případně je dále rozvádí (Rosůlek 2014: 41, 55).

Explanatorní teorie secese se zaměřují především na to, za jakých okolností k secesi dochází a zda má tento proces nějakou logiku. Secesi popisují ve vztahu ke skupinám a analyzují například to, proč určité skupiny o secesi usilují a jiné nikoli, či z jakých důvodů dochází k aktivizaci secesionistických skupin. Snaží se také najít příčiny, které způsobují násilnou formu odtržení (Rosůlek 2014: 40).

Normativní teorie secese se poté zabývají otázkou, za jakých podmínek je takové konání oprávněné a jaké prostředky použité k jeho dosažení lze považovat za legitimní. Tento teoretický přístup také hledá odpověď na otázku, jaký význam v procesu osamostatnění sehrává etnická a občanská dimenze národního státu a zkoumá smysl suverenity v rámci globálního společenství (Rosůlek 2014: 40).

3.1 Explanatorní teorie secese

V rámci explanatorních přístupů vysvětlující secesi je možné najít mnoho různých teorií, které se zaměřují na určitý prvek, jenž považují za rozhodující pro vznik secese. Vzhledem k tomu, že se tato bakalářská práce bude v druhé, empirické části soustředit na případovou studii současného Texasu a jeho požadavků na nezávislost, je vhodné zabývat se primárně takovými explanatorními přístupy, kterými lze vysvětlit aktuální secesionistické tendence tohoto státu na jihu USA. Z těchto důvodů je důležité interpretovat zejména tři explanatorní koncepty secese – všeobecnou teorii secese, jejímž autorem je John R. Wood, teorii Donalda L. Horowitzze, definující vztah mezi secesionistickými skupinami a ekonomickými podmínkami a teorii racionální volby od Michaela Hechtera.

3.1.1 Všeobecná teorie secese – secese jako politický a sociální fenomén (J. R. Wood)

John R. Wood pracuje s pojmem secese spíše v obecné rovině a vnímá ji jako politicko-sociální fenomén (Rosůlek 2014: 46). Dle Wooda (1981: 112–120) k secesi nedochází náhodně, ale na základě určitého vzorce společných podmínek a předpokladů, které hrají klíčovou roli při realizaci odtržení. Jedná se o kritéria geografická, sociální, ekonomická, politická a psychologická, která lze nalézt u většiny případů secese.

V rámci geografických předpokladů vedoucích ke vzniku secese hovoříme primárně o územích, která jsou oddělitelná, a na kterých se nachází většina populace podporující odtržení. Pokud určitá teritoria disponují přirozenými bariérami jako jsou například vodní toky či jiné přírodní izolanty, ještě to neznamena, že se jedná o geografické předpoklady, předurčující určité území k secesi. Přírodní bariéry jsou charakteristické zejména pro souostrovní země, skládající se ze skupin ostrovů, ale tvořící pouze jeden státní celek. Ačkoliv se může zdát, že takové přírodní podmínky mohou indikovat secesionistické snahy,

země jako Nový Zéland, Japonsko či Havaj politickou secesi v podstatě neznají. Wood (1981: 112) jasně uvádí, že určujícím determinanem pro secesi teritoria je především jeho schopnost provést oddělení způsobem, kterým nijak nepoškodí sám sebe ani stát, od kterého se distancuje.

Sociální kritérium lze, dle Wooda (1981: 114), označit za další stěžejní předpoklad, který je společný pro území mající sklony k oddělení od států. Obecně se má za to, že secesionistické tendence pramení ze společenské heterogenity, a to jak kulturní, tak etnické. Etnicita a její základní prvky – rasa, jazyk či náboženství – jsou bezesporu významnými činiteli v požadavcích na sebeurčení, obzvláště v případech, kdy jsou mezi skupinami obyvatel ve státě přítomné dlouhodobé spory. Důležitou roli hrají v tomto procesu ale i další proměnné, které nakonec určí, zda bude společná etnicita skupiny dostatečným důvodem k secesi. Ačkoliv se tyto proměnné mohou lišit případ od případu, mezi ty nejčastější patří především velikost daného etnika a jeho schopnost šířit se na území, požadující oddělení. V kontextu secese založené primárně na sociálních předpokladech je důležité zmínit i vliv modernizace ve společnosti. V tomto případě bývá spouštěčem secesionistických snah zejména nerovnost distribuce inovací a přístup k určitým statkům. Nerovné šíření například moderních technologií či komunikací na území určitého státu velmi výrazně zvyšuje povědomí o „rozdílnosti“ zde žijících etnických skupin (Wood 1981: 115–116).

Výše zmíněný proces modernizace je pak v podstatě jedním z determinantů ekonomických předpokladů secese, neboť může u marginalizovaných skupin společnosti přispívat k pocitu deprivace (Wood 1981: 116). Secesionistické skupiny mohou mít pocit, že jsou jim odpírána práva na spravedlivou redistribuci zdrojů, a jsou přesvědčeny, že vhodným řešením může být právě odtržení od původního státu (Rosůlek 2014: 46). „Avšak ekonomická interpretace příčin secese je sporná. Řada ekonomicky marginalizovaných skupin se nakonec o secesi nepokusí, zatímco některé vyspělejší etnické skupiny ano“ (Rosůlek 2014: 46).

Wood (1981: 118) se dále věnuje také politickým předpokladům secese. Uvádí, že mezi ty nevýznamnější patří buď naprostá absence či úpadek legitimacy politického

systemu nebo alespoň hlavního držitele moci ve státě. V souvislosti s ekonomickými kritérii Wood odkazuje na Johna H. Herze, který definoval několik příčin úpadku legitimacy moderních států. Hovoří zejména o neschopnosti státu vyvolat mezi obyvateli pocit společné identity a sounáležitosti či zajistit alespoň minimální blahobyt pro své občany. Pokud navíc stát není schopen se dlouhodobě vyrovnávat s globálními demografickými, ekonomickými a sociálními problémy, jeho legitimita v očích obyvatelstva výrazně klesá. Herz ale zdůrazňuje, že častým důvodem k secesi může být i rostoucí centralizace politické moci či zvětšující se byrokratizace ve státě, a to zejména v případě periferních regionů nebo skupin obyvatel, kterým se právě v centru nedostává dostatečného zastoupení. Vhodným příkladem zde může být chování jižanských států USA v období před občanskou válkou v 60. letech 19. století, kdy došlo ze strany Jihu ke zpochybnění legitimacy centrální vlády ve Washingtonu D. C. (Loukota 2018). Wood ovšem vzápětí dodává, že secese se poměrně často vyskytuje i ve velmi decentralizovaných státech a jak uvádí Ronald L. Watts, přílišné snahy o decentralizaci teritoria secesionistické snahy mohou spíše podnítit, než eliminovat (Wood 1981: 118–119).

Poslední příčiny secese, shodné pro většinu případů požadujících odtržení, jsou dle Wooda (1981: 120) psychologického charakteru. „Do této kategorie pak „[...]“ zařazuje frustraci, pocit odcizení, absenci loajality, strach z vnějšího ohrožení a některé další psychologické faktory, které nemusí být nutně pouze obranného charakteru. Jedním z příkladů může být touha po nadvládě“ (Rosůlek 2014: 47).

3.1.2 Secese jako důsledek vztahu mezi secesionistickými skupinami a ekonomickými podmínkami (Donald L. Horowitz)

Další teoretický přístup, kterému se budu věnovat, zkoumá secesi v socio-ekonomickém kontextu. Donald L. Horowitz (1981: 165) ve svém článku *Patterns of Ethnic Separatism* uvádí, že v rámci analýzy etnického separatismu a secese lze rozlišit dva hlavní přístupy. První z nich hledá odpověď na otázku, kdo je

zodpovědný za náhlý nárůst počtu hnutí požadujících secesi. Druhý přístup má za cíl zjistit, jaké příčiny vedou určité etnické skupiny k tomu, aby se rozhodly pro odštěpení od státu, jehož jsou součástí, zatímco jiné skupiny obyvatel podobné tendence nevykazují. Obě otázky jsou stejně důležité, ale odpověď vysvětlující jednu z nich nemusí nutně souhlasit s tou druhou. K zodpovězení prvního dotazu je dle Horowitze nutné objasnit rostoucí trend secese jako takové, ideálně pomocí porovnání její historické a současné podoby. Při hledání odpovědi na druhou otázku je aplikován výzkum soustředící se na komparaci proměny secese v rámci prostoru, nikoliv času.

Za účelem vysvětlení těchto otázek Horowitz (1981: 170–172) vytvořil zjednodušené, modelové schéma, které se soustředí na komparaci čtyř kategorií – vyspělých a zaostalých skupin a regionů a zobrazuje jejich vztah k secesi. Aspekty ovlivňující konečné rozhodnutí pro secesi jsou odlišné u každé ze čtyř skupin. Rozhodující je, zda se jedná o skupinu vyspělou nebo zaostalou a zda je region, ve kterém sídlí, považován za ekonomicky rozvinutý či nerozvinutý.

Nejprve se Horowitz (1981: 172–173) věnuje zaostalým skupinám v nerozvinutých regionech u nichž je výskyt secese nejčastější. „Tyto skupiny se pro odtržení rozhodnou bez ohledu na případné ekonomické následky a z hlediska načasování patří do kategorie časného secesionismu. O separaci usilují bezprostředně po dekolonizaci země, kterou obývají, anebo bezprostředně poté, co jsou jejich požadavky odmítnuty“ (Rosůlek 2014: 45).

Snahy o secesi vykazuje i druhá kategorie, vyspělé skupiny v zaostalých regionech. Na rozdíl od první skupiny má větší tendence zvažovat výhodnost případného odtržení a secesi volí v případě, že by pro nové území představovala minimální ekonomickou zátěž (Horowitz 1981: 179).

Dle Horowitze (1981: 184–188) podobně uvažují i vyspělé skupiny v rozvinutých regionech, které mívají často pocit, že ekonomicky podporují slabší regiony uvnitř státu. Mezi extrémní případy regionů, požadujících nezávislost či autonomii na základě nespokojenosti s fungováním hospodářství uvnitř státu patří například

španělské Baskicko či Katalánsko. Většina nespokojených regionů ale secesi považuje pouze za jednu z možností, jak se vypořádat s takovým problémem. Tyto oblasti vidí řešení například v aktivnějším zapojení vlastních obyvatel do politických záležitostí uvnitř státu, ve kterém by daný region měl v ideálním případě dominovat.

Poslední skupinu představují zaostalé skupiny v rozvinutých regionech, které obvykle tvoří v rámci regionu menšinu. Dle Horowitz (1981: 188) tato kategorie obyvatel vykazuje určité predispozice k secesi především z důvodu ekonomických zisků. Zatímco vyspělé skupiny v zaostalých regionech i vyspělé skupiny v rozvinutých regionech by případná secese mohla ekonomicky poškodit, zaostalé skupiny v rozvinutých regionech takové obavy zpravidla nemají. Jejich region totiž často přispívá do státní pokladny či ostatních regionů více, a tudíž nemají strach z případných finančních škod (Rosůlek 2014: 45–46).

3.1.3 Teorie racionální volby (Michael Hechter)

Posledním explanatorním přístupem, jemuž se zde budu věnovat, je teorie Michaela Hechtera, jež vychází z předpokladů racionální volby. Tato teorie secese je založena na dvou hlavních, racionálních premisách. První z nich říká, že k procesu oddělení může dojít, pokud se obyvatelstvo určitého území ve státě kolektivně rozhodne pro secesi. Ta druhá udává, že je nutné, aby političtí představitelé existujícího státu učinili společné rozhodnutí založené na principu záporných nákladů v důsledku odstoupení části území (Hechter 1992: 267).

Na základě těchto předpokladů se Hechter (1992: 267–277) ve své eseji ptá, kde má secese původní kořeny, za jakých okolností k ní dochází a zda by ústavy dnešních států měly zahrnovat právo na secesi. Odpovědi na tyto otázky zodpovídá pomocí vytvoření několika kritérií, jež je nutné splnit, aby byl pokus o secesi úspěšný. Jedná se o identifikaci hranic nově vzniklého regionu, problematiku

regionální kolektivní akce, sociální strukturu secesionistických hnutí a ochotu původního státu vzdát se části svého území.

Vymezení hranic nově vzniklého regionu je, dle Hechtera (1992: 269), závislé především na zájmu většinové populace daného regionu odtrhnout se od již existujícího státu. Pokud tento zájem není dostatečně silný, pravděpodobně nedojde k posílení či podpoře dalších důvodů, podněcujících secesionistické snahy.

V rámci regionální kolektivní akce je poté zapotřebí založit politickou organizaci, která by bojovala proti všeobecné politické apatii společnosti a zároveň by zvýšila zájem a snahy o secesi. „Příslušníci sociálních skupin mohou mít sklony k účasti na kolektivních akcích pouze za předpokladu zajištěné svobody sdružování a existence institucionálních struktur příhodných ke vzniku nových politických stran v kombinaci s vysokou mírou regionální autonomie. Tyto faktory mohou vést k založení a následně k úspěchu secesionistických politických stran“ (Rosůlek 2014: 48).

V kontextu třetího kritéria Hechter (1992: 275) poukazuje na vliv sociální struktury secesionistických hnutí při realizaci oddělení. Uvádí, že mezi nejčastější příznivce secese patří střední třída, a to konkrétně ti, jejichž zaměstnání není přímo závislé mezi „jejich“ regionem, a státem, k němuž náleží. Dle Hechtera (1992: 275) budou secesi podporovat také lidé, kteří preferují žít ve státě, který je spravován spoluobčany vyznávající stejné náboženství a mluvící shodným jazykem. Jednat tak budou primárně z ekonomických důvodů, neboť se domnívají, že v takovém – nově odděleném – prostředí selepší jejich pozice na trhu práce. Prosadit secesionistické snahy bude také jednodušší ve státě, který je nějakým způsobem oslaben, například válkou či krizí v hospodářském sektoru. Takový stav je ideální pro posílení secesionistických hnutí a rozšiřování počtu jejich příznivců (Hechter 1992: 276).

V neposlední řadě hraje, dle Hechtera (1992: 277), významnou roli v rámci procesu secese ochota již existujícího státu vzdát se části svého území. Je naprosto

zřejmé, že území je základním pilířem každého státu, neboť mu zajišťuje příjem z daní, pracovní sílu, nerostné suroviny a další geografické zdroje. Rozloha teritoria je důležitá i v případě obrany státu. Proto se obvykle stát snaží území spíše rozšířit, případně zachovat jeho stávající velikost, ovšem nikoliv rozdělit. To dokládá i fakt, že k „čisté“ secesi v rámci jednoho státu došlo v průběhu 20. století zatím pouze dvakrát, a to v případě odtržení Norska od norskó-švédské unie v roce 1905 a vystoupením Irska ze Spojeného království. V obou případech došlo k odštěpení, které dříve existující stát dovolil. Fragmentaci teritoria lze ale i účinně zabránit. „Stát může přislíbit secesionistickému regionu rozvojové projekty, spustit je, zajistit federalizaci státu anebo poskytnout secesionistickému regionu autonomii“ (Rosůlek 2014: 48–49). Pokud se i přes veškeré snahy státu nepodaří secesi zamezit, řešením se může stát represe (Hechter 1992: 278).

3.1.4 Shrnutí explanatorních teorií secese

Na základě analýzy vybraných explanatorních přístupů k secesi je možné nalézt několik základních společných prvků, jež zmiňují ve svých textech všichni tři teoretikové – Wood, Horowitz i Hechter. Je patrné, že sociální a ekonomické faktory hrají při snaze o politické oddělení klíčovou roli. Zjednodušeně lze tvrdit, že primárním předpokladem k secesi určité skupiny obyvatel je její nespokojenost uvnitř státu. Důvody ambivalentního postoje této skupiny vůči státu mohou mít mnoho příčin, nejčastěji však mají etnický či kulturní charakter. Pokud vláda státu nějakým způsobem diskriminuje či omezuje určující prvky každého národa, je velmi pravděpodobné, že se dříve či později začne utlačovaná skupina proti takovému jednání vymezovat. V případě, že je nespokojená skupina ve státě dostatečně početně zastoupena, je její potenciál k odtržení o to silnější. Významné jsou z hlediska secese i ekonomické faktory, které samy o sobě mohou být spouštěčem secesionistických snah dané skupiny, často však bývají sekundárními příčinami, na základě kterých je požadováno politické oddělení. Jak je ale z probíraných teorií patrné, vždy je v rámci secese důležitý postoj obou stran –

tedy i přístup dříve existujícího státního celku, od kterého se má určité území oddělit. Pokud má stát snahu secesi zabránit může použít různé prostředky, kterými lze alespoň do určité míry secesionistické snahy zmírnit. Záleží však vždy na přístupu jednotlivých vlád a na jejich ochotě takové prostředky využít.

3.2 Normativní teorie secese

V této kapitole se zaměřím primárně na dva nevýznamnější normativních směry v oblasti secese, a to na remediální teorii Allena Buchanana, v jejímž kontextu bude objasněno několik základních aspektů normativních přístupů a na plebiscitní teorii Harryho Berana, vycházející z principů liberální demokracie. Na úvod bude nastíněno i obecné dělení normativních teorií.

V rámci systemizace normativních teorií secese je možné definovat dva základní proudy – remediální teorie¹ a teorie primárních² práv, jak Buchanan (1997: 34–35) uvádí ve článku *Theories of Secession*. Říká, že jakékoliv normativní přístupy k secesi v podstatě vycházejí buď z teorie primárních práv anebo z teorií remediálních, dle kterých jsou dále i klasifikovány. Mezi těmito dvěma přístupy je jeden zásadní rozdíl. Zatímco teorie primárních práv prohlašuje, že určitá skupina má právo na secesi za jakýchkoliv podmínek, remediální přístup považuje proces odtržení za legitimní jen a pouze v případě, že se dané skupině ve státě nedostává spravedlnosti.

Allen Buchanan (1997: 34) teorii primárních práv rozděluje na teorii askriptivních skupin³ a plebiscitní/majoritní teorii⁴, a to podle vlastností, jež musí určitá skupina vykazovat, aby měla nárok na teritoriální oddělení.

Teorii askriptivních skupin označuje za nepolitickou, neboť práva těchto skupin na secesi nejsou žádným způsobem spjata s politickou mocí ve státě. Naopak jsou

¹ Remedial Right Only Theories.

² Primary Right Theories.

³ „Ascriptive Group Theories“ (Buchanan 1997: 34)

⁴ „Associative Group Theories“ (Buchanan 1997: 34)

založena například na principu nacionalismu, podle kterého má každý národ právo na založení vlastního státu. Základní prvky skupiny jako jsou společná kultura, historie, jazyk či pocit vlastní odlišnosti jsou zde chápány jako dostatečné důvody k vytvoření nového státu, respektive k secesi. Naproti tomu plebiscitní nebo také majoritní teorie nepožaduje, aby skupina obyvatel měla společně jakékoliv výše zmíněné askriptivní charakteristiky. Dle Buchanana nezáleží na tom, zda je či není určitá skupina kulturně nebo etnicky homogenní, určující je její politická angažovanost – tedy rozhodnutí skupiny společně vytvořit nezávislou politickou jednotku čili zformovat vlastní stát (Buchanan 1997: 38–39).

3.2.1 Remediální teorie secese (Allen Buchanan)

Remediálním přístupům se v minulosti věnovalo mnoho autorů, primárně zde ale budou interpretovány názory Allena Buchanana, vzhledem k tomu, že jako jeden z mála publikoval komplexní analýzu remediálních přístupů k secesi (Rosulek 2014: 56–57).

Při formování remediální teorie secese vychází Buchanan (1997: 35–36) částečně z názorů Johna Locka, který se problematikou legitimacy secese do jisté míry také zabýval. Ve svých spisech věnujících se legitimitě revoluce Locke uvádí, že pokud budou lidé ve státě vystaveni dlouhodobě přetrvávající nespravedlnosti, je jen otázkou času, kdy dojde k jejich vzpouře a následné revoluci. Ačkoliv se Lockovy hypotézy vztahují na represivní chování vlády vůči veškerému obyvatelstvu daného státu pouze v obecné rovině, a nikoliv přímo na potlačení určité skupiny uvnitř státu, Allen Buchanan tyto premisy chápe jako výchozí při formulování remediální teorie. Souhlasí s názorem, že secesi lze považovat za ospravedlnitelnou v případě, že vznikla jako reakce na krutovládu a tyranii ve státě a jiné řešení, jako například revoluce, není myslitelné natož realizovatelné.

Zjednodušeně lze říct, že dle remediálních teorií secese je oddělení legitimní, pokud skupina obyvatel ve státě čelí vládě, která ohrožuje její existenci uvnitř státu

nebo jakýmkoliv jiným způsobem omezuje její základní práva, a pokud dříve nezávislé teritorium bylo neprávem připojené k danému státu (Buchanan 1997: 37). Remediální přístupy ale kromě těchto jednoznačných podmínek uznávají i jiné předpoklady. Nejsou tedy ve svém důsledku natolik restriktivní, jak se na první pohled může zdát. Dle Buchanana tyto teorie počítají i s tzv. speciálními právy na secesi. Do této kategorie lze zařadit například případ, kdy existující stát sám udělí právo na odtržení určitého teritoria, jako to bylo v případě rozdělení Švédska a Norska na začátku 20. století. Za speciální právo je považováno také ústavou vymezený nárok určitého území na secesi, či pokud je nějakému původně politicky nezávislému území při vytváření nového státu přislíbena možnost pozdějšího odtržení. Pokud je jakákoliv z výše zmíněných podmínek naplněna, hovoříme o speciálním právu na legitimní secesi (Buchanan 1997: 36).

Při vymezení remediálních teorií se Allen Buchanan (1991) ve článku *Toward a Theory of Secession* dále věnuje hlavním postulátům/premisám ospravedlňujících secesi, které následně zpochybňuje. Tyto argumenty je vhodné uvést, vzhledem k tomu, že v reakci na ně vytváří Buchanan své protichůdné teorie.

Prvním z nich je tzv. secese po vzájemné dohodě⁵, která je nezbytnou podmínkou pro jakoukoliv politickou smlouvu, na jejímž základě je vytvořeno právo na oddělení. Velkým zastáncem secese založené na domluvě je například Harry Beran, na jehož studii právě sám Buchanan v textu odkazuje. Beran tvrdí, že pokud skupina nemá ve státě uznané právo na secesi, může být velmi jednoduše daným státem podmaněna. Navíc dodává, že princip dohody je nutné považovat za součást legitimní politické autority, a tudíž je na místě uznávat i s ním spojené právo na secesi. Ačkoliv sám Buchanan do určité míry s touto premisou souhlasí, upozorňuje, že může být zpochybněna hned ve dvou směrech. Kritice v první řadě podléhá předpoklad, že domluva je zásadní pro jakýkoliv politický závazek. Dále lze diskutovat i o tom, zda existuje právo na secesi i přes to, že k žádné politické domluvě nedojde. Buchanan navíc uvádí, že oprávněná secese nezávisí pouze na

⁵ The argument of consent.

smlouvě, ale i na jiných attributech –zejména na opodstatněném důvodu skupiny nárokovat si určité teritorium (Buchanan 1991: 327–328).

Dalším, dle Buchanana (1991: 328–329) nejméně přesvědčivým argumentem, je právo na sebeurčení⁶. Nacionalistické odůvodnění secesionistických požadavků patří jednoznačně mezi to nejznámější a předpokládá, že jakýkoliv národ má právo založit si svůj vlastní stát. Argument nacionalismu je základem již výše zmíněných teorií primárních práv a obhájuje jej i například Organizace spojených národů, která na něj v několika svých dokumentech odkazuje. Nicméně i tento argument naráží na řadu problémů. Nejzásadnějším z nich je bezpochyby vymezení samotného pojmu národa. Jak už bylo řečeno, podle všeho považujeme za národ určitou etnickou skupinu, která sdílí společný jazyk, tradice a kulturu. Všechny tyto atributy jsou ale zpochybnitelné – míra diverzity dialektů v rámci jednoho jazyka může poměrně rozsáhlá, pojetí tradic i kultury velmi odlišné. Rozcházející se vnímání základních společných hodnot určité skupiny může vést ke kulturnímu pluralismu, který je dle Buchanana (1991: 329) častým spouštěčem nekonečné fragmentizace uvnitř státu.

Populárním argumentem obhajující secesi je také princip nápravy dřívějšího pochybení ze strany existujícího státu⁷. Tato argumentace trvá na tom, že region má právo na odtrhnutí v případě, že byl neprávem začleněn do většího státního celku, ze kterého by se ale obyvatelé regionu nyní rádi vymanili. Jinými slovy, dříve připojený region považuje secesi za jakési znovu přivlastnění teritoria, které mu bylo odcizeno. Dle Buchanana může být pojetí secese jako reakce na dřívější pochybení poměrně zavádějící. Otázkou zůstává, z čeho obyvatelé regionu vyvozují, že jim dané území skutečně náleží. Pokud skupina obyvatel chce secesi uskutečnit, je nutné, aby předložila historické dokumenty, které jasně dokládají, že jí bylo nárokované území násilně odebráno. Takové dokumenty mohou být ale často sporné či nejednoznačné (Buchanan 1991: 329–330).

⁶ The right-of-self-determination or nationalist argument.

⁷ The argument from rectificatory justice.

Posledním Buchananem (1991: 330–332) zpochybněným argumentem je tzv. diskriminační redistribuce⁸. O té mluvíme, pokud se určitému regionu či skupině ve státě dostává odlišnému, diskriminačnímu zacházení ve srovnání se zbytkem populace, a to například v oblasti ekonomiky. Může se jednat o uvalení vyšších daní na uzurpovanou skupinu či finanční restrikcii daného regionu, aniž by pro takové chování měla vláda jakékoliv morální opodstatnění. Secesionistická hnutí obvykle diskriminačními argumenty přímo překypují, a je téměř nemožné najít nějaké, které při snaze o secesi ambivalentní postoj vlády nezmiňuje. Typickým příkladem secese na základě nerovného zacházení je odtržení třinácti amerických kolonií od Britského impéria. Nebyly zde žádné snahy svrhnout britskou centrální moc, ale pouze oddělit území na americkém kontinentě od evropského impéria. Ačkoliv Buchanan (1991: 332) v tomto případě s argumentací jednoznačně souhlasí, problém vidí v případném zneužití argumentu diskriminační redistribuce výše zmíněným principem nápravy. Diskriminační předpoklad je totiž ideálním vysvětlením, pokud chybí historické podklady dokládající nárok na secesi.

Ještě mnohem podrobnější analýze Buchananových remediálních přístupů a jejich následné komparaci se věnuje Přemysl Rosůlek (2014: 58–71) v publikaci *Politický secesionismus & etické teorie: Allen Buchanan a jeho kritici*. Vychází zde z několika Buchananových článků a vymezuje pět důležitých oblastí vztahujících se k Buchananově pojetí remediálních přístupů. Jedná se o obranu antisecesionismu, právo na secesi, teritoriální dimenzi, oblast mezinárodního práva a problematiku diskutující uznání státu.

V kontextu antisecesionismu se Buchanan vymezuje vůči unilaterální secesi, a to na základě čtyř důvodů – argumentu sebeobrany, umírněného paternalistického argumentu, strategicko-vyjednávacího argumentu a argumentu hrozby anarchie (Rosůlek 2014: 58). Sebeobranný argument představuje právo na obranu zachování území větších státních jednotek. Hlavním předmětem sporu v rámci práva na obranu většího území je to, zda je přípustné překreslit hranice tohoto území v jeho neprospěch tak, že on sám zanikne a namísto něj jsou vytvořeny

⁸ The argument from discriminatory redistribution.

minimálně dva menší státy (Buchanan 1991: 332). „Umírněný paternalistický argument znamená, že si skupina přeje secesi nikoliv proto, že by byla utlačována anebo by bylo její území neprávem anektováno jiným státem. Důvodem pro odtržení je obava, že liberální společnost neumožní kulturní skupině zachovat a rozvíjet odlišné hodnoty“ (Rosůlek 2014: 58). Určité skupině by tedy bylo odebráno právo provést odtržení, a to nejen jejím stávajícím členům, ale i budoucím generacím. Největšími kritiky secese by se pak stali s největší pravděpodobností sami liberálové (Rosůlek 2014: 58). Co se týče strategicko-vyjednávací argumentace, vychází z předpokladu, že většinová populace ve státě má právo veta proti secesi určité skupiny, pokud by odtržení znamenalo velkou ekonomickou zátěž pro daný stát. Zamítnout či potvrdit secesi by bylo možné například na základě ústavou vymezenými pravomocemi. Taková opatření by vytvořila určité překážky v secesionistických snahách části obyvatelstva, ale možnost odtržení by nenarušila (Rosůlek 2014: 59). Jako poslední Rosůlek (2014: 59) uvádí argument z pozice anarchie, který lze zjednodušeně interpretovat jako odmítnutí většinového principu. Buchanan se domnívá, že pokud bude jednostranná secese umožněna větším teritoriím, bude se muset stejně postupovat i u malých území či jednotlivců. Jednostranné právo na secesi tedy může být snadno dohnáno do extrému, což by znamenalo vznik anarchie, despotismu a destabilizaci systému.

Druhou oblastí, které se Rosůlek (2014: 61–62) v rámci analýzy remediálních teorií věnuje, je právo na secesi. Allen Buchanan uvádí několik předpokladů legitimní secese:

- (1) Pokud dochází k systematickému a hrubému porušování lidských práv či fyzickému ohrožení.
- (2) V případě anexe suverénního státu.
- (3) Dochází-li k diskriminační redistribuci.
- (4) Secese za účelem obrany kultury.
- (5) Pokud je přítomné trvalé a nevyprovokované porušování dohod o vnitrostátní autonomii.

- (6) Vznik separatismu jako sebeobrany regionu proti rozpadajícímu se státu.
- (7) Secese ze zásady.
- (8) Održení na základě speciálního práva na secesi
- (9) V rámci mezinárodního legálního práva na secesi.

Tyto argumenty zde nebudu dále specifikovat, vzhledem k tomu, že část z nich již byla vysvětlena a všechny budou posléze podrobněji analyzovány v kontextu případové studie nezávislosti Texasu.

Zbývá tedy objasnit oblast teritoriální dimenze, mezinárodního práva a uznání státu. Teritoriální dimenze secese je dle Buchanana (2003b: 231) spjata s obecným vymezováním hranic, na základě požadavků určité etnické skupiny. V rámci politické filozofie je ale etnický předpoklad opomíjený, a to především kvůli dvěma předpokladům, ze kterých většina autorů vychází. Prvním z nich je předpoklad shody⁹, jež řeší otázku etiky hranic pouze v kontextu hranic mezi státy. Druhým je předpoklad stálého trvání¹⁰, která uvádí, že „primární politická entita zůstává netknutá v průběhu času, tudíž jedinou možností odchodu nabízí emigrace“ (Rosůlek 2014: 69). Změna hranic tudíž není nutná.

Přístup mezinárodního práva k secesi je poněkud problematický, protože postrádá jakýkoliv návod na uskutečnění legitimního održení teritorií od států. Jediný, poměrně specifikovaný postup nabízí při procesu secese v rámci dekolonizace. Buchanan v reakci na takto nedostatečně vymezenou, legitimní secesi formuluje několik kritérií, dle nichž by se mělo v mezinárodním prostředí při posuzování legitimacy secese postupovat. Zdůrazňuje především, že právo na legitimní oddělení by mělo být samozřejmé pro skupiny vystavené dlouhodobému útlaku a bezpráví (Rosůlek 2014: 69).

Poslední oblastí je problematika secese v kontextu legitimacy následně vytvořeného státu. „Otázka legitimacy uznání nového státu se stává aktuální při vzniku nástupnických států, když zbývající část původního státu usiluje o

⁹ Congruence Assumption.

¹⁰ Perpetuity Assumption.

mezinárodní legitimitu pod svým původním názvem, a dále při pokusu o secesi v situaci, kdy po vyhlášení nezávislosti secesionistickou skupinou původní stát buď odepře novému státu jeho nezávislý statut, anebo přistupuje k zablokování secese“ (Rosůlek 2014: 71). Obecně pak lze v rámci mezinárodního systému nalézt několik pravomocí, kterými by měl nově ustanovený stát disponovat, a které by potvrzovaly jeho legitimitu. Jedná se na například o právo na uzavírání dohod či aliancí, nebo právo na územní celistvost (Rosůlek 2014: 71).

3.2.2 Plebiscitní teorie secese (Harry Beran)

Plebiscitní teorie secese již byly částečně popsány v úvodní části kapitoly, a to z pohledu Allena Buchanana, který se jim věnuje v rámci teorií primárních práv. Mnohem více je však rozvádí další teoretik zabývající se secesí, Harry Beran, kterého lze považovat za hlavního iniciátora plebiscitní teorie secese v politické filozofii a také za zakladatele diskuse o normativních přístupech k secesi (Rosůlek 2014: 90).

Obecně lze říct, že plebiscitní teorie, známé také jako teorie sebeurčení vycházejí do určité míry z politického liberalismu a jsou si tudíž blízké s libertariánskými přístupy k secesi. Dle Přemysla Rosůlka lze v kontextu plebiscitních teorií nalézt tři hlavní principy, na jejichž základě je odvozena legitimita secese. Jedná se o princip sebeurčení, demokracie a legitimacy teritoriálního společenství (Rosůlek 2014: 90–95). S těmito koncepty pracuje také Harry Beran ve svém článku *A Liberal Theories of Secession*, ve kterém je dále rozvádí.

Dle Berana (1984: 22) patří fenomén secese k nejstarším a nejčastějším problémům, kterými se politická filozofie musela zabývat. V minulosti se jí věnovala řada teoretiků jako například Johannes Althusius, Hugo Grotius či Samuel von Pufendorf, kteří se možností odtržení zabývali ve svých spisech, přičemž v nich apelovali především na první z principů – princip sebeurčení. Grotius ospravedlňoval odtržení části území od státu v mimořádných případech,

Althusius zase považoval proces politického odstěpení za legitimní v případě tyranie ve státě, a to i v situaci, která nezahrnovala právo na národní sebeurčení. Ačkoliv Beran (1984: 23) tvrdí, že se oba termíny – secese i princip sebeurčení – do určité míry překrývají, nelze politické odtržení vztahovat pouze k právu na sebeurčení.

V rámci druhého principu plebiscitní teorie – demokratického principu, který vychází z liberálně-demokratických přístupů Harry Beran (1984: 24–26) – definuje tři základní hodnoty ospravedlňující právo na secesi – svobodu, svrchovanost a většinové vládnutí.

Právo na secesi založené na principu svobody vychází z přesvědčení, že společnost v liberální demokracii je schopna racionálního uvažování, od kterého se odvozuje vztah státu a občanů (Beran 1984: 24). „Vztahy mezi dospělými jedinci a státem jsou zcela dobrovolné, čehož je důkazem, že občané mají možnost emigrovat anebo změnit svoji národnost či občanství“ (Rosůlek 2014: 91–92). Liberálové považují svobodu za nejvyšší hodnotou liberalismu, a proto podle ní odvozují i ideální podobu společnosti ve státě. Pokud bude svoboda dominantním principem liberálního státu, vztahy mezi jeho obyvateli budou založeny primárně na určité „dobrovolnosti“. Fakultativní schéma má být přítomné na všech úrovních vzájemných vztahů – pracovních, vojenských i politických (Beran 1984: 24).

Druhou hodnotou je princip svrchovanosti. Beran uvádí, že (1984: 25) současný liberalismus je založen na liberálně-demokratických principech, které zajišťují občanům ve státě svrchovanost. Tato občanům přisuzovaná svrchovanost v podstatě splývá s morálními nároky každého jednotlivce. „Liberální demokracie musí lidu zajistit svrchovanost včetně zajištění morálních práv jedincům, aby se mohli svobodně rozhodnout pro emigraci, národnost či občanství. Liberální teorie musí rovněž garantovat teritoriálně kompaktním skupinám, aby právo na svrchovanost mohly vyjádřit také secesi“ (Rosůlek 2014: 92).

Poslední z klíčových hodnot demokratického principu je dle Harryho Berana většinové či majoritní vládnutí. Beran (1984: 26) v kontextu většinového vládnutí

odkazuje na první inaugurační projev Abrahama Lincolna, v němž se bývalý americký prezident věnoval mimo jiné i otázce separatismu, která musí být řešena dle většinového principu. Dle Lincolna právě majorita, jejíž moc je do určité míry limitována a kontrolována ústavou, představuje ve státě jedinou opravdovou svrchovanost svobodných občanů. Jakákoliv forma vzpoury proti této většinové moci hraničí s despotismem či anarchií. Jednomyslnost je podle Lincolna nemožná stejně jako dlouhodobá vláda menšiny – proto odmítnutí majoritního principu často způsobí nějakou formu již zmíněné anarchie či despotismu ve státě (Beran 1984: 26).

Beran s Lincolnovým tvrzením do určité míry souhlasí – uznává, že většinový princip musí hrát jistou roli v problematice politického separatismu, v případě že se postupuje dle premis liberální demokracie. Nicméně Lincolnův argument glorifikující majoritní vládnutí je příliš nadnesený, neboť vztahovat rozsah většinového vládnutí v liberální demokracii na případ secese je poměrně problematické, a to rovnou ve dvou směrech. První problém představuje premisa, která říká, že každá menšina se teoreticky může stát většinou ve státě. Tento předpoklad však může být zavádějící. Pokud jsou mezi majoritní skupinou a menšinou přítomné rozdíly, jež nelze překonat, a není zde žádná šance, že se z méně početné skupiny stane majorita ve státě, nemusí být využití principu většinového vládnutí legitimní. Navíc v případě, že je menšina koncentrovaná na určitém území a nepřeje si být ovládána většinou, je dle principu majoritního vládnutí vhodnější umožnit takové skupině secesi, respektive založení vlastního státu. Lincolnův argument je problematický také proto, že ignoruje rozdílné způsoby rozhodnutí dané skupiny. Je důležité rozlišovat rozhodnutí týkající se pravidel, která by společnost měla mít, v případě že určitá skupina chce tvořit jedno společenství, a rozhodnutí, zda si daná skupina vůbec přeje tvořit jednu společnost – v tomto případě nemůže být využita většinová volba všemi členy dané skupiny (Beran 1984: 27). Dle Berana je secese teritoriálně kompaktních skupin legitimní, neboť pokud má osoba právo na individuální politické sebeurčení má

právo i na secesi, a stejně tak je tomu i v případě menšin. Zásadní je, aby politické odtržení bylo morálně i prakticky uskutečnitelné (Rosůlek 2014: 92).

Posledním principem týkající se plebiscitní teorie je legitimita teritoriálního společenství, která se zabývá otázkou rozlehlosti skupiny oprávněné k secesi. Ačkoliv se Beran poměrně kriticky vymezuje proti nacionalisticky definovaným skupinám a jejich nároky na secesi považuje za kontroverzní, samotný národ má dle Berana právo na habitaci, stejně jako každá jiná skupina. Mezi ideální kandidáty na habitaci patří státy, národy a teritoriální společenství (Rosůlek 2014: 94). „Teritoriální skupiny jsou sociální skupiny schopné kontinuální existence jako distinktivní entity, které samy sebe takto vnímají. Členové této skupiny jsou propojeni mnohočetnými vzájemnými vazbami, charakterizují je společné zájmy a je pro ně charakteristická příslušnost ke skupině. K teritoriálním společenstvím mohou náležet společenství malá i rozsáhlá, od obcí k národům“ (Rosůlek 2014: 94–95).

Samostatnou kapitolu v rámci plebiscitních teorií poté tvoří právo na secesi. Plebiscitní teorie se kriticky vymezují vůči remediálním teoriím secese, které legitimitu politického oddělení obvykle zakládají na předchozí kolonizaci určitého teritoria, anexi, bezpráví nebo dohodě se stávajícím státem. Dle plebiscitních teorií může být secese ospravedlnitelná na základě principu sebeurčení, a tudíž rozšířena nad rámec remediálních přístupů (Rosůlek 2014: 95).

Harry Beran definoval několik podmínek, které musí být splněny, aby secese určité skupiny mohla být považována za legitimní. Jedná se především o sedm následujících kritérií (Rosůlek 2014: 95–96):

- (1) Skupina, která se chce odtrhnout, musí být dostatečně veliká, aby mohla převzít základní zodpovědnost za nezávislý stát.
- (2) Secesionisté musí umožnit secesi skupinám, které budou chtít z nově vzniklé entity vystoupit, pokud je to možné po morální i praktické stránce.
- (3) Secesionistická skupina nesmí vykořisťovat anebo utlačovat menší skupiny, které se od ní z nejrůznějších důvodů nemohou odtrhnout.

- (4) Skupina nesmí vytvořit enklávu.
- (5) Skupina nemůže nárokovat oblast, která je po vojenské, kulturní či ekonomické stránce významná pro původní stát.
- (6) Skupina obývá území, které má disproporčně velký podíl ekonomických zdrojů existujícího státu.
- (7) Právo na sebeurčení zahrnuje právo na secesi bez předchozího zavinění, ale jen za předpokladu spravedlivého rozdělení majetku a dluhů existujícího státu.

Vzhledem k tomu, že se těmito konkrétními předpoklady budu zabývat – stejně jako kritérii legitimní secese Allena Buchanana – v praktické části bakalářské práce, nebudu zde již tato kritéria dále specifikovat.

3.2.3 Shrnutí normativních teorií secese

Jak je z výše uvedeného textu patrné, oblast normativních přístupů k secesi je poměrně problematická, neboť zde existuje pouze pár společných aspektů, shodných pro více teoretiků zároveň. V zásadě ale platí, že základní vymezení normativních přístupů na teorie primárních práv a remediální teorie je výchozím bodem pro všechny další přístupy zkoumající legitimitu secese. V rámci teorií primárních práv lze vnímat jako relevantní důvody k odtržení základní atributy občanské nespokojenosti, vyplývající především z konceptu nacionalismu. Společné kulturní hodnoty a znaky jsou zde vnímány jako dostatečné k ospravedlnění vytvoření nového státu, respektive k samotné realizaci secese. Remediální přístupy mohou působit restriktivnějším dojmem než teorie primárních práv, na druhou stranu jsou ale o něco konkrétnější a nabízejí i speciální práva na secesi. Ačkoliv by zde argument národního sebeurčení pravděpodobně neuspěl, neboť je často postaven na nejednoznačných či nedostačujících informacích, na řadu jiných a často opomíjených kritérií je brán zřetel. Jedná se například o sebeobranný argument, hájící právo větších státních celků zachovat

svoji rozlohu nebo umírněný paternalistický argument, obhajující secesi na základě obav určité skupiny z nemožnosti zachování a rozvíjení odlišných hodnot, než má zbytek populace ve státě.

Plebiscitní teorie je pak možné do určité míry považovat za podkategorii normativních přístupů k secesi. Stejně jako u remediálních teorií i zde lze najít široké spektrum odlišných interpretací plebiscitních teorií. Harry Beran definuje plebiscitní teorie zejména na liberálně-demokratických principech, a proto mohou být jeho kritéria v rozporu s předpoklady jiných teoretiků. Na rozdíl od Allena Buchanana Beran nepovažuje legitimitu politického odtržení vymezenou právem na sebeurčení za irelevantní, ale naopak ji vnímá jako ospravedlnitelnou.

Ačkoliv jsem se v rámci analýzy remediálních teorií věnovala primárně Allenu Buchanani a Harrymu Beranovi, rozhodně je zde více významných autorů zabývajících se remediálními a plebiscitními přístupy k secesi. Patří mezi ně například badatelé jako Daniel Philpott či Anthony Birch.

4 Případová studie nezávislosti Texasu

V této kapitole se budu zabývat problematikou politického oddělení v kontextu jednoho z členských států Spojených států amerických – Texasem, který v současné době vykazuje poměrně silné secesionistické snahy. Volání po texaské nezávislosti ale nelze označit za proces týkající se pouze několika posledních let, ačkoliv je pravda, že snahy o osamostatnění amerického státu výrazně zintenzivněly právě během poslední dekády. Jednou z klíčových událostí, která významně podpořila texaská secesionistická hnutí bylo britské referendum o vystoupení z Evropské unie v červnu 2016. Brexit poskytnul texaským úvahám o secesi reálnější obrysy a uvnitř amerického státu podnítl diskuze o možnosti tzv. „texitu“, jehož příčinami se v této části bakalářské práce budu také zabývat.

Aby však bylo možné analyzovat případné oddělení Texasu od Spojených států amerických je v první řadě nutné objasnit historické kořeny secesionistických snah tohoto státu, neboť právě v nich můžeme nalézt základy texaského nacionalismu. Věnovat se budu také současným důvodům k secesi, jež předkládají hlavní texaská secesionistická hnutí jako jsou *Republic of Texas* a *Texas Nationalist Movement*. Zmíněné argumenty budou následně aplikovány na teoretické přístupy k secesi, jimiž jsem se zabývala v předcházející části práce. Využity budou primárně normativní teorie secese Harryho Berana a Allena Buchanana, které diskutují legitimitu případného politického odtržení. Na základě těchto přístupů bude posléze posouzeno, zda by Texas splňoval kritéria legitimní secese.

4.1 Historické kořeny texaského nacionalismu

Kořeny současných požadavků na nezávislost Texasu je nutné hledat v jeho historii. Až do 18. století bylo území dnešního Texasu nevýrazným a nepřiliš zalidněným teritoriem, jehož populaci tvořily původní indiánské kmeny (Opatrný

2014: 10). Na přelomu 18. a 19. století na toto území dorazili španělští kolonisté a založili zde místokrálovství Nové Španělsko, jehož centrem byla oblast současného Mexika. Mexiko ale španělskou dominanci snášelo jen velmi těžko a po jedenácti letech neustálých ozbrojených střetů získalo v roce 1821 nezávislost (Peace 2016).

Španělé nebyli jediní, v kom řídké osídlení a kvalitní půda Texasu podněcovala touhy si tuto oblast nárokovat nebo alespoň spravovat. Američtí obchodníci začali jevit o severní pohraničí Nového Španělska zájem, neboť zde našli odbytiště pro své komodity a zároveň zde viděli možnost rozšiřovat své podnikání. Zakládání bavlníkových plantáží či těžební průmysl lákaly mnoho amerických elit k vyjednávání se španělskými kolonizátory o přístup na toto území. Ve 20. letech 19. století došlo k uzavření dohody mezi osadníky státu Missouri a koloniálními úřady, která umožnila vstup tří stům amerických rodin na území dnešního Texasu. Podmínkou však bylo, že se nově příchozí podřídí španělské koruně, usadí se pouze mimo centra osídlená španělsky mluvícími Texasany a že co nejdříve konvertují ke katolicismu. V roce 1824, tedy v době již vzniklého nezávislého mexického státu, začali Američané zakládat trvalé osady, což zapříčinilo, že se během necelých deseti let jejich počet zvýšil až na osm tisíc a začal přesahovat španělsky hovořící obyvatelstvo (Opatrný 2014: 10–12).

Ačkoliv smlouva jasně vymezovala podmínky amerického vstupu na mexickou půdu, většina Američanů zůstala věrná protestantismu, a tudíž nepřijala ani mexické občanství. Američtí osadníci navíc v Texasu brzy začali tvořit majoritu, což vedlo ke stále častějším sporům mezi oběma skupinami. Napětí eskalovalo v roce 1826, kdy došlo ze strany několika Američanů k neúspěšné vzpouře, známé jako Fredonské povstání¹¹. Ve snaze podobným separatistickým snahám zabránit se Mexiko uchýlilo k preventivním opatřením a v dubnu 1830 schválilo nařízení, které výrazně omezilo možnost imigrace z USA. I přesto však mnoho Američanů – nyní již ilegálně – překračovalo texaské hranice. Navíc nebylo žádnou výjimkou, že s nimi do země přicházeli i jejich černošští otroci, čímž docházelo k dalšímu

¹¹ Fredorian Rebellion. Podrobněji kap. *Anglos v Texasu* (Opatrný, 2002, s. 34-35).

porušování mexických zákonů. Protože se však americký lid v žádném případě nechtěl svých otroků zříct, začal je označovat za tzv. „smluvní služebníky“ (Peace 2016).

Dlouhodobá nespokojenost s mexickou diktaturou a nemožnost zakládat a rozvíjet plantážnické zemědělství závislé na otrokářství výrazně podnítily znovuobnovení secesionistických snah Texasu. Válka, jejímž cílem bylo oddělení texaského území od samostatného mexického státu začala v říjnu 1835 a trvala déle než půl roku. Texaská vojska musela nejdříve čelit několika porážkám – v březnu 1836 u Alama, pevnosti zbudované poblíž San Antonia, a o pár týdnů později ve městě Goliad. Zvrat ale přišel již v dubnu téhož roku, kdy došlo k bitvě u San Jacinta. Mexické vojsko zde utrpělo drtivou porážku – jeho ztráty čítaly 650 mužů, zatímco na straně Texasu padlo pouze 11 bojovníků (Peace 2016). S tímto výsledkem byla zakončena tzv. Texaská revoluce, v jejímž důsledku došlo k vytvoření nezávislého texaského státu, respektive Texaské republiky. Mexiko ovšem tento nově vytvořený stát nikdy neuznalo a považovalo jej za své povstalecké území. I proto setrvalo Mexiko a Texaská republika ve válce, a to po celou dobu existence nově vzniklého nezávislého státu (Peace 2016).

Čerstvě po vyhlášení nezávislosti se Texaská republika nacházela v nelehké situaci. Nejenže ve válce utrpěla vysoké ztráty na životech, boje s Mexikem zapříčinily i výrazný propad její ekonomiky. Prezident Texaské republiky, Sam Houston, proto hledal pomoc v USA, a požadoval její okamžité připojení ke Spojeným státům americkým (Texas State Library and Archives Commission 2017). Texaským snahám k vstupu do Unie ale stála v cestě jedna důležitá překážka – pozitivní vztah Texasanů k otrokářskému systému. Představa anexe otrokářského státu byla pro americký Kongres nemyslitelná, a tudíž byly jakékoliv další pokusy o vstup do Unie rychle utnuty (History 2019). Spojené státy bránily připojení Texasu k USA i z jiného důvodu. Obávaly se totiž, že pokud by anektovaly území nezávislé Texaské republiky, mohly by samy sebe vtáhnout do války s Mexikem, neboť vztahy mezi oběma státy byly více než napjaté (Miller 2018: 47).

Texaská republika tedy zůstala opravdu nezávislá, a to na celých devět let. Ačkoliv se nejen v začátcích své existence, potýkala s řadou zejména finančních problémů, stal se z ní poměrně stabilní a rozvinutý stát. Texaská republika disponovala ucelenou politickou mocí – prezidentem, kongresem i nejvyšším soudem a nechyběla jí ani vlastní armáda. Snažila se také navazovat mezinárodní spolupráci, a to především v oblasti obchodu a průmyslu (Miller 2018: 46).

Éra nezávislé Texaské republiky skončila v roce 1845, kdy byla Spojenými státy nakonec anektována. Vzhledem k tomu, že Mexiko Texas stále považovalo za část svého území, bylo jeho připojení k USA bezprostřední příčinou americko-mexického konfliktu (Česká televize 2008). Texas poté z Unie vystoupil v roce 1861, kdy se v Americe schylovalo k občanské válce, a stal se jako mnoho dalších jižanských států součástí Konfederace. Po skončení války za nezávislost bylo území Texasu opět připojeno k USA.

Z výše uvedeného vyplývá, že zrod texaského nacionalismu má kořeny hluboko ve své historii. Dle Daniela Millera (2018: 41), významného podporovatele současných secesionistických snah Texasu, jsou to právě výše zmíněné texaské dějiny, které utváří koncept výjimečné identity národa. Národní hrdost texaských obyvatel je založena především na určité historické „nepoddajnosti“ texaského státu. Ačkoliv v minulosti existovaly snahy si toto území podrobit ať už z francouzské či španělské strany, nikdy se žádným mocnostem území nepodařilo dostatečně ovládnout. Miller tuto skutečnost připisuje podstatě texaského národa, který je ve svém jádru „stejně tak drsný a nebezpečný, jako Texas samotný“ (Miller 2014: 41). Soběstačnost, nezávislost a jistá míra nezdolnosti jsou vlastnosti, které texaský lid nejlépe charakterizují. Sami Texasané vnímají Texas jako stát velmi odlišný, speciální a z unie ostatních amerických států určitým způsobem vyčleněný (Miller 2014: 50).

4.2 Vývoj texaského secesionismu napříč historií

Je více než zřejmé, že příčiny texaských požadavků na nezávislost do značné míry souvisejí s výše zmíněnými dějinami Texasu. K jedinému dosud úspěšnému pokusu o úplnou secesi státu v roce 1836 vedlo několik skutečností. Jedním z hlavních důvodů oddělení byl způsob vnímání národní identity přistěhovalců z USA. Nově příchozí obyvatelé Texasu byli hrdí na svůj americký původ a vzdát se jej nechtěli i přesto, že tím porušovali přístupovou smlouvu. Jako spousta dalších Američanů věřili ve „zjevné předurčení“¹² svého lidu a jakožto vyvolený národ si přivlastnili právo expandovat po celém americkém kontinentu. Přijmout mexické občanství tedy nepřicházelo v úvahu. Snahy vybudovat nezávislý stát umocňoval i princip texaského zemědělství, založený na otrocké práci, jež byla Mexikem vnímána jako nezákonná. K vytvoření Texaské republiky pak přispěl i diktátorský režim Mexika, texaské snahy obchodovat s USA nebo fakt, že americké obyvatelstvo v Texasu tvořilo majoritní společnost (Minster 2019).

Pocit vlastní výjimečnosti či spíše odlišnosti od severních států Unie hrál roli i v 60. letech 19. století, kdy Texas z tohoto společenství vystoupil. Ačkoliv se jednalo o secesi, nebyl zde primárně úmysl vytvořit samostatný nezávislý stát jako o pětadvacet let dříve. Texas se velmi brzy po osamostatnění připojil ke státům Konfederace a jeho působnost spadla pod záštitu Dixielandu. Jistou kulturní i národní odlišnost si totiž uvědomovalo více jižanských států, nejen Texas. Díky tomu se právě v tomto období vytvořilo tzv. „jižanské dědictví“, které je v USA patrné dodnes (Skřípský 2007).

Možná nejdůležitějším obdobím pro secesionistické snahy současného Texasu je však éra těsně po ukončení občanské války, a to doba „rekonstrukce Jihu“¹³. Na tuto etapu se v USA často odkazuje právě v souvislosti případné legitimacy oddělení jakéhokoliv státu od Spojených států amerických (Fištejn 2012).

¹² Manifest Destiny.

¹³ Rekonstrukce Jihu – období po skončení občanské války Severu proti Jihu v USA. Tato etapa probíhala v letech 1865–1877 a za cíl měla sjednotit státy Unie a zakázat jižním státům pokračovat uplatňování otrokářského systému (Howard University Libraries 2020).

V roce 1868 totiž došlo ke slavnému soudnímu sporu s názvem Texas versus White zabývající se platbou dluhopisů, jež Texas obdržel od USA v roce 1850, a které měly sloužit k vypořádání hraničních pohledávek (Texas Nationalist Movement 2009). „Dluhopisy byly splatné státu ke 31. prosinci 1864. Texaské zákony vyžadovaly, aby guvernér schválil dluhopisy dříve, než by mohly být vykoupeny nebo převedeny. Když Texas odešel z Unie a vstoupil do Konfederace, roku 1862 konfедераční vláda státu převedla dluhopisy na několik soukromých osob“ (Hromčíková 2018: 42). Guvernér ovšem ani jeden z dluhopisů neschválil a převod byl tedy ilegální. V době rekonstrukce pak došlo ze strany Texasu k opětovnému vymáhání těchto dluhopisů. Proto Texas podal návrh na Nejvyšší soud USA, ve kterém žádal, aby USA dluhopisy vyplatily, neboť nebyly schváleny guvernérem (Hromčíková 2018: 42). Americký Nejvyšší soud však formuloval stanovisko následovně – odstoupením smluvní státy dočasně ztratily výsady členství v Unii, ale samo členství jim odebráno nebylo. „Veškeré kroky, které Texas učinil byly tudíž neplatné a Texas byl stále součástí USA“ (Hromčíková 2018: 42).

Vzhledem k tomu, že se Ústava Spojených států amerických o možnosti vystoupení z federace nezmiňuje, často se v kontextu politického oddělení v USA odkazuje právě na případ Texas versus White, jehož rozsudek považuje secesi za nelegitimní. „V procesu [...] Texas versus White se soudní senát vypořádal s pomyslným právem Texasu na odtržení poznámkou, že svým připojením k Unii vstoupil stát Texas do nerozborného, nezrušitelného svazku, nezávisle na tom, co umožňuje přístupová smlouva v jiných ohledech. Nejvyšší soud se v případě sporu může o tento rozsudek snadno opřít“ (Fištejn 2012). Tímto verdiktem texaské snahy o osamostatnění na delší dobu ustaly, ale myšlenky na vystoupení z Unie texaské nacionalisty nikdy úplně neopustily.

Hlasitější volání po nezávislosti Texasu se objevilo až v 90. letech 20. století, kdy bylo na území Texasu zformováno hnutí *Republic of Texas*. Tato ultrapravicová organizace vedená Richardem McLarenem se považovala za jedinou legitimní vládu nezávislé Texaské republiky, jež dle hnutí nikdy nezanikla, protože anexe

Spojenými státy připomínala spíše násilné převzetí moci nežli dohodu (Rothman 2016). Hnutí zahrnovalo asi 50 radikálních aktivistů pocházejících především z oblasti jižního Texasu a zastávalo názor, že anexe texaského území Spojenými státy v roce 1845 byla protiprávní, a tudíž Texasané nemají žádné závazky dodržovat federální nařízení. Policejní zásahy proti ozbrojeným akcím hnutí spolu s neshodami mezi jeho členy ale nakonec vedly k postupnému útlumu činnosti organizace (Foer 1997).

V současné době je hlavním propagátorem možné secese od USA nacionalistické hnutí *Texas Nationalist Movement* čítající téměř 400 000 členů, které bylo založeno v roce 2005 s cílem ochránit politickou, kulturní a ekonomickou nezávislost Texasu (Texas Nationalist Movement 2020). Organizace se vymezuje především proti zbyrokratizované federální vládě ve Washingtonu D. C. a věří, že Texas by měl být spravován pouze jedinci z řad svého obyvatelstva (Texas Nationalist Movement 2020).

Ačkoliv je hnutí aktivní již 15 let, větší mediální pozornosti se mu dostává až od roku 2016 v návaznosti na politické události v Evropě. Britské rozhodnutí o vystoupení z Evropské unie zapříčinilo, že se tato organizace stává stále viditelnější. Sám předseda a zakladatel hnutí Daniel Miller považuje brexit za přelomový okamžik pro budoucí působnost organizace (Wood 2019). Miller uvádí, že mezi brexitem a texaskými požadavky na vystoupení z Unie není žádný rozdíl. „Nahraďte Británii Texasem, vyměňte EU za US a místo Bruselu dosadte Washington – nikdo nepozná rozdíl, většina sporů je naprosto identická“ (Miller cit. dle Dart 2016).

Chceme-li hovořit o příčinách současných secesionistických tendencí Texasu, je nutné na tuto problematiku nahlížet komplexně. Jak je z textu patrné, důvodů k secesi je hned několik a všechny na sebe určitým způsobem navazují. Prvním z nich je argument, opírající se o nezávislost Texasu v době existence Texaské republiky. Dalším je zjevná víra ve výjimečnost jižanské populace, respektive přímo texaského národa, který dle předsedy *Texas Nationalist Movement*

nepotřebuje cizí vedení¹⁴. Sklony k nezávislosti podporuje též ambivalentní vztah ke Spojeným státům americkým, kterým bývá ze strany Texasu často vyčítáno, že v době, kdy jejich pomoc potřeboval nejvíce se k němu USA otočily zády. Naopak příliv vysokých finančních příspěvků Texasu do federálního rozpočtu vítá Washington D. C. více než vřele. Z výše uvedeného lze jednoznačně říct, že texaské volání po nezávislosti má dostatek pádných argumentů, které budou následně aplikovány na konkrétních teoretických přístupech, posuzujících příčiny texaské secese a hodnotících míru její legitimacy.

4.3 Zdůvodnění texaských požadavků na nezávislost dle kritérií všeobecné teorie secese J. R. Wooda

Woodova všeobecná teorie secese byla analyzována v rámci kapitoly věnující se explanatorním teoriím secese a jak již bylo naznačeno, lze ji poměrně dobře aplikovat i na případ texaských snah o nezávislost. Dle Wooda (1981: 112–120) požadavky na nezávislost nevznikají náhodně, ale kombinací různých prvků, které secesi do určité míry předpovídají. Wood hovoří zejména o pěti determinantech, zapříčiňující možné snahy politického odtržení – jedná se o kritéria geografická, sociální, ekonomická, politická a psychologická. Tato kritéria budou nyní vztažena na případ texaských požadavků na secesi.

První, geografické kritérium hovoří o schopnosti politického odtržení určitého území od již existujícího státu. V případě texaské secese by tento předpoklad byl snadno naplněn. Ačkoliv je splnění geografického kritéria typické především pro souostrovň země, Texas by v případě svého odchodu z federace amerických států v podstatě žádným závažným způsobem nenarušil geografickou strukturu Spojených států, respektive by zároveň nevytvořil celek s perforovaným územím, naopak by se jednalo o kompaktní útvar.

¹⁴ Podrobněji viz kap. *The History and Culture of Texit* (Miller 2014: 41–50).

Naopak vztáhnutí sociálního předpokladu na případnou secesi Texasu je poměrně komplikované. Jak Wood uvádí (1981: 114), základem sociálního kritéria je určitá společenská heterogenita, a to jak kulturní, tak etnická. V mateřském státě by se tedy mělo nacházet více skupin s rozdílnými zájmy a požadavky, které by podněcovaly případnou secesi. V případě aplikace sociálního kritéria na Texas lze za mateřský „stát“ považovat USA, které etnicky i kulturně různorodé rozhodně jsou. Nicméně právě v oblasti etnické rozdílnosti nelze hledat příčinu texaské secese (Poston 2020). V rámci sociálního kritéria by tedy zbývalo uchýlit se k heterogenitě kulturní. Jak již bylo v předchozích kapitolách zmíněno, tesaští občané jsou velmi hrdý národ a domnívají se, že se od ostatních států USA určitým způsobem odlišují. Jejich požadavky na secesi by tedy musely být vztahovány k jejich kulturní a historické odlišnosti. V případě legitimacy secese by takový argument příliš relevantní nebyl, nicméně v rámci explanatorních přístupů jej lze považovat za dostatečný k odůvodnění politického oddělení.

Třetí kritérium se zabývá ekonomickými faktory, které vedou určitou skupinu obyvatel k rozhodnutí oddělit se od státu. Wood (1981: 116–117) hovoří v kontextu secese z ekonomických příčin zejména o nespravedlivé redistribuci zdrojů a následnému pocitu sociální deprivace. Ekonomické predispozice k secesi jsou zde popisovány z pohledu utlačované minority, jež má omezený přístup k určitým statkům, a tudíž je její postavení vůči ostatním skupinám ve státě nerovné. Takto definované ekonomické kritérium na případ Texasu aplikovat nelze, nicméně určitou formu nespravedlivé distribuce zdrojů Texas jednoznačně pociťuje. Dle Daniela Millera (2018: 109–110), předsedy nacionalistického hnutí *Texas Nationalist Movement*, je texaská ekonomika negativně ovlivněna současným členstvím v Unii, a to především kvůli výši federálních příspěvků, které Texas každoročně odvádí. Průměrně činí roční finanční příspěvek Texasu federální vládě 265 miliard amerických dolarů, zatímco federální výdaje vůči Texasu čítají pouze 162 miliard USD (Miller 2018: 110). Je zde tedy naprosto zřejmé, že Texas pravidelně přeplácí federální vládu o více než 100 miliard USD. Právě tato skutečnost hraje významnou roli v současných požadavcích na

případnou texaskou secesi. Dle *Texas Nationalist Movement* je stejně důležitým ekonomickým důvodem k secesi i nulová kontrola Texasu vůči centrální monetární politice USA. Zatímco fiskální politika je kontrolovaná americkým Kongresem, monetární politika je řízena výhradně skrz Federální rezervní systém, jehož činnost je poměrně problematická. Bez jakéhokoliv souhlasu či přímého dohledu zvolených zástupců Federální rezervní systém kontroluje dodávku měny, tok kapitálu a reguluje úrokovou míru. Přestože Texas participuje na vládních procesech, nedisponuje v oblasti monetární politiky žádnými právy. Pokud by tedy k textu došlo, nemusel by se Texas již tímto problémem zabývat (Miller 2018: 233).

Předposlední Woodův předpoklad k secesi se týká oblasti politické moci ve státě. Wood (1981: 118) do politického kritéria zahrnuje absenci či úpadek legitimacy politického systému nebo držitele úřadu centrálního režimu. V případě Texasu je vnímání úpadku politické moci federální vlády očima texaské veřejnosti zapříčiněno především zmíněnými ekonomickými faktory.

Posledním kritériem je psychologická predispozice k politickému oddělení. Tento předpoklad je poměrně široký a lze do něj zařadit např. ztrátu loajality, pocit odcizení, frustraci či touhu po nadvládě (Rosůlek 2014: 47). V případě Texasu lze spíše než o touze po nadvládě hovořit o snaze vytvořit nezávislou vlastní vládu, která by nepodléhala federálnímu systému USA.

Na základě výše analyzovaných kritérií všeobecné teorie secese vztažených na případ Texasu lze konstatovat, že texaské požadavky na secesi jsou založeny na argumentech, které jsou v souladu s Woodem definovanými předpoklady. Důvody, které vedou texaské nacionalisty k oddělení od Spojených států je možné považovat za relevantní, nicméně z nich nelze odvozovat legitimitu secese, vzhledem k tomu, že byly aplikovány na explanatorní teorii. Samotnou legitimitou případné secese Texasu se proto budu zabývat v následujících částech práce, a to za pomoci normativních kritérií secese.

4.4 Legitimita texaské secese dle kritérií Allena Buchanana

Legitimita texaských požadavků na secesi bude posuzována dle devíti kritérií Allena Buchanana, jež umožňují právo na odtržení. Jedná se o:

- (1) Svévolnou anexi suverénního státu.
- (2) Diskriminační redistribuci.
- (3) *Sauve qui peut* separatismus.
- (4) Speciální právo na secesi.
- (5) Secesi z důvodu hrubého, systematického a dlouhodobého porušování lidských práv (případně fyzického ohrožení členů skupiny, které může mít až charakter genocidy).
- (6) Obranu kultury.
- (7) Trvalé, vážné a nevyprovokované porušování dohod o vnitrostátní autonomii.
- (8) Secesi z důvodu svědomí, respektive secesi ze zásady.
- (9) Mezinárodní legální právo na secesi (Rosůlek 2014: 61–62).

(1) Svévolná anexe suverénního státu

Dle Buchanana lze secesi považovat za legitimní, pokud bylo dříve suverénní území nespravedlivě připojeno k jinému státu (Rosůlek 2014: 63). Toto kritérium je možné vztáhnout i na anexi Texasu Spojenými státy americkými. Texas byl k USA připojen dvakrát, poprvé v roce 1835, podruhé po konci americké občanské války. Argument obhajující politické odtržení Texasu od USA na základě svévolné anexe byl aktuální v 90. letech 20. století. Zastávala jej militantní secesionistická organizace *Republic of Texas*, neboť byla přesvědčena o nelegitimním připojení Texaské republiky ke Spojeným státům v roce 1835. Anexe dle hnutí nemohla přijít v platnost, protože politický akt měl podobu násilného puče, a ne oboustranné smlouvy. Na základě toho organizace usoudila, že došlo k anexi suverénního území (Rothman 2016). Tato interpretace je ovšem sporná, neboť listina o anexi

texaského území byla řádně ratifikována tehdejším prezidentem Jamesem K. Polkem 29. 12. 1845, kdy se Texas oficiálně stal 28. státem Unie (Texas State Library and Archives Commission 2012).

(2) Diskriminační redistribuce

Diskriminační redistribuce, především ta ekonomická bývá velmi častým důvodem k secesi. „Jako příklady diskriminační redistribuce uvádí Buchanan [...] případ, kdy ústřední vláda uvalí vyšší daně na jednu skupinu obyvatelstva, přičemž výdaje na tuto skupinu jsou menší. Jako další případ uvádí uvalení hospodářských sankcí na region, i když takové politické rozhodnutí postrádá morální ospravedlnění“ (Rosůlek 2014: 64).

Podobné argumenty předkládá v případě požadavků na nezávislost Texasu předseda secesionistického hnutí *Texas Nationalist Movement* Daniel Miller. Miller v knize *Texit Why and How Texas Will Leave the Union* uvádí, že texaské setrvávání v Unii má na ekonomiku Texasu výrazně negativní dopad. Navíc ve srovnání s dalšími členskými státy Unie má texaské obyvatelstvo povinnost odvádět do federálního rozpočtu vyšší finanční příspěvky (Miller 2018: 109–112). „Většina Texasanů chápe, že každý dolar, který federální vláda investuje do Texasu nejprve vezme z kapes jeho občanů, a to jakýmkoliv možným způsobem“ (Miller 2019: 110).

Federální vláda si je velmi dobře vědoma ekonomické prosperity státu a snaží se z ní čerpat především skrze daňové poplatky – jedná se o daně z příjmu, povinné poplatky osob samostatně výdělečně činných a podnikatelů, pojištění v době nezaměstnanosti a řadu dalších výdajů. „Průměrně Texasané zaplatí na daních 265 miliard dolarů za rok, přitom je jim při nejlepším zpět vypláceno jen 162 miliard dolarů. Jedná se tedy o podstatné přeplacení ve výši 103 miliard dolarů ročně“ (Miller 2018: 110). Co se týče federálních výdajů směřujících do Texasu, obvykle mají dvojí formu. Jedná se buď o finanční příspěvky na penzijní a sociální pojištění, které ovšem nejsou zahrnuty ve výše zmíněné částce, nebo jde o tzv.

„federální pomoc“, která již ve 162 miliardách zahrnutá je (Miller 2018: 111). Určitě je ale nutné dodat, že Texas není jediným štědrým „sponzorem“ federální vlády, vyšší poplatky odvádějí do federálního rozpočtu i další ekonomicky silné státy USA. Největším problémem tohoto nerovného financování vlády je ale důvod těchto příspěvků. Federální vláda je extrémně zbyrokratizovanou institucí, kterou Miller označuje jako velmi nevhodnou. Proto jsou poplatky natolik vysoké (Miller 2018: 112).

(3) Sauve qui peut separatismus

Sauve qui peut separatismus aneb secese na základě sebeobrany regionu proti rozpadajícímu se státu. „Jedná se o pokus o vytvoření politické entity schopné ochránit sebe sama odtržením z nefunkčního státu, ve kterém panuje radikální nejistota o ohrožení základních práv. V takovém případě má skupina usilující o ochranu základních práv legitimní právo na vytvoření vlastního státu, a to zcela v souladu s remediálním právem na secesi“ (Rosůlek 2014: 65).

Výše zmíněnou definici lze do určité míry vztáhnout i na případ Texasu. Jak již bylo řečeno, Texas požaduje secesi primárně z ekonomických důvodů, neboť se domnívá, že fungování federální vlády je pro Texas velmi limitující (Miller 2018: 110). V takovém slova smyslu ji lze označit jako nefunkční a texaský národ by možným oddělením chránil sám sebe před dalšími finančními škodami, které mu federální vedení působí. Na druhou stranu federální vláda neporušuje základní lidská práva texaských občanů, stejně tak Spojené státy nelze označit za rozpadající se federaci.

(4) Speciální právo na secesi

Speciální právo na legitimní odtržení je uplatňováno zejména v případě, kdy je nutné nastolení rovnováhy mezi zájmy většiny a preferencí secesionistické skupiny. Dle Buchanana je ale nutné splnit alespoň jednu ze tří podmínek. Aby

byla secese ospravedlnitelná musí stát právo na ni garantovat nebo musí být právo na secesi přímo ukotveno v ústavě takového státu. V případě, že byl stát vytvořen z původně nezávislých politických jednotek a zakládající smlouva uvádí možnost pozdějšího odtržení, je secesi možné považovat také za legitimní (Rosůlek 2014: 66).

Pokud speciální právo na secesi aplikujeme na případ Texasu, je jeho případné odtržení od USA nelegitimní. USA v současné době neplánují poskytnout právo na odtržení žádnému ze svých států. Spojené státy americké ani ve své ústavě nezahrnují právo na politické oddělení jakéhokoliv z členských států Unie, respektive se o možné secesi nijak nezmiňují. Proto může být legitimita secese amerických států sporná, nicméně stále platí, že finálním rozhodnutím o případném odtržení disponuje pouze federální vláda USA (Pattani 2016).

Ač secese není zahrnuta v ústavní listině Spojených států, do jisté míry byla formulována, když koalice Konfederovaných států v roce 1865 kapitulovala. Vítězná Unie vydala precedent, dle kterého státy nemohou z Unie vystoupit a jakékoliv secesionistické snahy byly zamítnuty (Pattani 2016). Tento precedent je pak v souladu s již zmíněným soudním kláním Texas versus White z roku 1869, kde se soudní senát vypořádal s pomyslným právem na oddělení Texasu. Výsledný verdikt jasně deklaroval, „že svým připojením k Unii vstoupil stát Texas do nerozborného, nezrušitelného svazku, nezávisle na tom, co umožňuje přístupová smlouva v jiných ohledech“ (Fištejn 2012).

Právě ona přístupová smlouva bývá jediným záchytným bodem možné secese. Když byl v roce 1845 Texas anektován Spojenými státy americkými, došlo k uzavření tzv. přístupové listiny. Na základě této dohody – Společného usnesení o anektování Texasu Spojenými státy –¹⁵ byl Texas přičleněn k Unii (Texas State Library and Archives Commission 2011). V přístupové smlouvě pak byla Texasu ukotvena možnost na budoucí rozdělení svého teritoria na maximálně pět územních celků. Tento bod byl a je častým zdrojem zmatených interpretací práva

¹⁵ Joint Resolution for Annexing Texas to the United States (app. March 1, 1845).

Texasu na vystoupení z Unie. Rezoluce se ale vyjadřuje jasně, Texas se může pouze rozdělit, nikoliv však oddělit (Pattani 2016).

(5) Secese z důvodu hrubého, systematického a dlouhodobého porušování lidských práv (případně fyzické ohrožení členů skupiny, které může mít až charakter genocidy)

Na základě tohoto kritéria je politické oddělení určitého území od legitimního státu nepřipustné v případě, že je existující stát demokratický a respektuje lidská práva. V případě, že daný stát nediskriminuje žádnou skupinu obyvatel a všem svým obyvatelům zajišťuje stejná práva, secese ospravedlnitelná není. Prámem na secesi disponuje tedy pouze taková skupina, kterou lze označit za oběť bezpráví, či musí čelit porušování lidských práv (Rosůlek 2014: 62). V případě politického odtržení Texasu tento předpoklad uplatnit nelze, vzhledem k tomu, že federace Spojených států v žádném případě lidská práva texaských občanů neporušuje. V kontextu lidskoprávních principů nelze hovořit ani o žádné míře diskriminace. Kritérium secese z důvodu hrubého a systematického porušování lidských práv je tedy v případě texaské secese zcela irelevantní, což dokládá i fakt, že jej největší iniciátor secese – *Texas Nationalist Movement* – vůbec nezmiňuje.

(6) Obrana kultury

Buchanan obecně považuje oddělení od státu na základě určité ochrany kulturních hodnot za poměrně kontroverzní. Dle jeho názoru je taková secese legitimní pouze za předpokladu splnění dalších šesti podmínek:

- (1) Ohrožení kulturní skupiny musí být reálné a výrazné.
- (2) Nenabízí se možnost méně drastické formy sebeurčení než secese.
- (3) Kultura v ohrožení musí splňovat minimální standardy morality.

- (4) Secesionistická skupina nemůže usilovat o nezávislý stát, pokud by jeho ustavení porušovalo základní občanská a politická práva a pokud by z takového státu nebyla umožněna svobodná emigrace.
- (5) Původní stát ani žádná třetí strana nedisponují oprávněným nárokem na území nárokované secesionisty.
- (6) Děti ani potomci secesionistů nesmí být zbavení základních práv a svobod (Rosůlek 2014: 64–65).

V kontextu případné texaské secese je téměř naprosto zřejmé, že body 1, 2, 3 a 5 by Texas nesplnil. U čtvrtého kritéria lze pouze spekulovat, jaký režim by texaská vláda v nově ustanoveném státě uplatňovala, nicméně se domnívám, že by se pravděpodobně neuchýlila k porušování či omezování lidských a politických práv stejně jako by nebránila svobodné emigraci obyvatel. Co se týče posledního bodu – tedy že potomci secesionistů nemohou být zbavení základních práv a svobod – nelze říct, jakým způsobem by se Texas k tomuto kritériu postavil. Zbavit následující generaci secesionistů základních práv a svobod však nevypadá příliš pravděpodobně.

(7) Trvalé, vážné a nevyprovokované porušování dohod o vnitrostátní autonomii

Toto kritérium se vztahuje na secesi, která je založena na porušování statutu vnitřní autonomie, jež byl dané skupině předem garantován (Rosůlek 2014: 65). Proto ani tento argument nelze aplikovat na případné odtržení Texasu od USA, neboť ze strany Spojených států nedochází k porušování jakékoliv formy vnitrostátní autonomie Texasu.

(8) Secese z důvodu svědomí, respektive secese ze zásady

Toto zdůvodnění secese lze nalézt jak u historických, tak u současných případů politického odtržení. Jedná se například o případ secese z druhé poloviny 19. století, kdy frakce amerických abolicionistů – tzv. Garrisonistů – veřejně

vystoupila proti otroctví, a oddělení od Unie požadovala právě na základě jeho stálé platnosti. Garrisonisté považovali otroctví za nepřijatelné a natolik špatné, že by bylo morálně nepřijatelné setrvávat v takovém společenství států, jež otroctví podporuje. Místo aby tedy požadavek na secesi zdůvodňovali argumentem, že jsou oběťmi nespravedlivého přístupu, abolicionisté požadovali oddělení od Unie na základě práva nepodílet se na činnosti, jež by podporovala bezpráví určitých skupin ve společnosti (Buchanan 2004: 364). V současných secesionistických snahách Texasu nelze najít žádný podobně morálně podložený důvod k vystoupení z Unie. Jak už bylo řečeno, případný textit vychází primárně z ekonomických podnětů.

(9) Mezinárodní legální právo na secesi

Allen Buchanan se původně k otázce mezinárodního legálního práva na secesi stavěl odmítavě, nicméně později začal pracovat s verzí legitimní secese na mezinárodní úrovni. Uznání práva politického oddělení v mezinárodním právu bylo Buchananem kritizováno, neboť by takové ustanovení mohlo zásadně ovlivnit nejen skupiny, které by požadovaly secesi, ale také státy, ze kterých by se určitá území oddělovala. „Pokud by bylo možné a přijatelné, že jakákoliv významná většina obývajících jisté území může jednoduše hlasovat o odtržení území ze státu a ustavit vlastní stát, pak by skupiny, které chtějí zformovat vlastní stát, měly motivaci stěhovat se *en masse* do konkrétního regionu v naději, že se stanou většinou a uskuteční secesi“ (Buchanan cit. dle Rosůlka 2014: 67).

Legální právo na secesi je v rámci mezinárodního práva jednoznačně definováno pouze v kontextu dekolonizace. Bohužel se však mezinárodní právo nijak podrobně nezmiňuje o legitimitě případné secese dříve nekolonizovaných států. Proto je kritérium mezinárodního legálního práva poměrně problematické, a to i v případě amerického textitu. Vzhledem k tomu, že neexistuje žádná konkrétní právní formulace umožňující secesi na mezinárodní úrovni, musí se Texas v tomto případě řídit dle práv členských států USA. Vzhledem k tomu, že americký ústavní

dokument právo na secesi žádným způsobem nedefinuje, lze vycházet pouze z již zmíněného soudního sporu Texas versus White, který se otázkou texaské secese do jisté míry zabýval a jednoznačně ji zamítl (Fištejn 2016).

4.4.1 Zhodnocení kritérií Allena Buchanana

Na základě výše předložených Buchananových kritérií lze označit případnou secesi Texasu od Spojených států amerických za nelegitimní. Z devíti diskutovaných podmínek splnil Texas pouze jednu (podrobněji viz tabulka č. 1 na následující straně), a to secesi na základě diskriminační redistribuce, ze které je jasně patrné, že státy v USA si v oblasti federálních příspěvků nejsou rovny a Texas doplácí na státy méně rozvinuté a ekonomicky slabší. Ostatních osm kritérií nelze v případě Texasu dostatečně obhájit.

Tabulka č. 1: Zhodnocení kritérií legitimní secese Allena Buchanana na příkladu Texasu

Kritérium	Status
Svévolná anexe suverénního státu	×
Diskriminační redistribuce	✓
Sauve qui peut separatismus	×
Speciální právo na secesi	×
Secese z důvodu hrubého, systematického a dlouhodobého porušování lidských práv	×
Obrana kultury	×
Trvalé, vážné a nevyprovokované porušování dohod o vnitrostátní autonomii	×
Secese z důvodu svědomí, respektive ze zásady	×
Mezinárodní legální právo na secesi	×

Vytvořeno autorkou práce

4.5 Legitimita texaské secese dle kritérií Harryho Berana

Legitimita politického odtržení Texasu od Spojených států bude nyní posuzována podle kritérií Harryho Berana (1984:30–31), zmíněných ve článku *A Liberal Theory of Secession*. Beran zde definuje několik podmínek, na základě kterých je možné považovat secesi za ospravedlnitelnou. Uvedená kritéria zní takto:

- (1) Skupina, která se chce odtrhnout, musí mít dostatečnou velikost, aby mohla převzít základní zodpovědnost za nezávislý stát.
- (2) Skupina nesmí vytvořit enklávu.
- (3) Skupina obývá území, které má disproporčně velký podíl ekonomických zdrojů existujícího státu.
- (4) Secesionisté musí umožnit secesi skupinám, které budou chtít z nově vzniklé entity vystoupit, pokud je to možné po morální a praktické stránce.
- (5) Secesionistická skupina nesmí vykořisťovat anebo utlačovat menší skupiny, které se od ní z nejrůznějších důvodů nemohou odtrhnout.
- (6) Skupina nemůže nárokovat oblast, která je po vojenské, kulturní či ekonomické stránce významná pro původní stát.
- (7) Právo na sebeurčení zahrnuje právo na secesi bez předchozího zavinění, ale jen za předpokladu spravedlivého rozdělení majetku a dluhů existujícího státu (Rosůlek 2014: 96–97).

(1) Skupina, která se chce odtrhnout, musí mít dostatečnou velikost, aby mohla převzít základní zodpovědnost za nezávislý stát

V současné době Spojené státy americké čítají 330 512 616 obyvatel, přičemž na území Texasu, jež je druhé největší v USA, se vykytuje 29 472 295 občanů (World Population Review 2020a). S takto početnou populací je texaský stát třetí nejlidnatější zemí USA a v případě, že by se pro secesi rozhodl, jistě by výše zmíněné kritérium splnil. Problematické je, že v Texasu dosud neproběhlo žádné oficiální referendum, ve kterém by jeho obyvatelé mohli rozhodnout o vystoupení z Unie, a tudíž není znám jasný počet občanů požadujících secesi. Nicméně snahy o konání takového referenda jsou v Texasu poměrně aktuální.

Největším zastáncem vyhlášení referenda je nacionalistické hnutí *Texas Nationalist Movement*. Hnutí zdůvodňuje potřebu uskutečnit referendum na základě výsledků průběžných průzkumů veřejného mínění (Texas Nationalist Movement 2020). Texaské secesi se věnoval například průzkum veřejného mínění

z roku 2017 pořádaného agenturou *Zogby Strategies*, kterého se zúčastnilo 800 potenciálních voličů z celého Texasu. Ačkoliv se průzkum neptal přímo na otázku, zda by obyvatelé Texasu chtěli nezávislost na USA, z výzkumu jasně vyšlo, že více než polovina respondentů by se případné secesi nebránila. 39 % respondentů souhlasilo s výrokem, že každý stát by měl mít konečné slovo v otázce své budoucnosti a s ní spojené právo na secesi, 29 % bylo v této otázce nerozhodných. V podstatě lze tedy konstatovat, že 68 % respondentů se texaskému odtržení od Spojených států nebrání (Thorson 2017).

Dalším indikátorem, dle kterého lze odhadovat počet příznivců možného odtržení, mohou být občany iniciované petice. „Na speciálním portálu Bílého domu vyčleněném pro petiční archy podepisované v online režimu lze najít přinejmenším 30 jednotlivých státních iniciativ tohoto druhu“ (Fištejn 2012). V roce 2012, po porážce republikánského kandidáta v prezidentských volbách, podali petici věnující se secesi nespokojení texaští voliči Republikánské strany. Petici požadující vystoupení Texasu z Unie podepsalo přes 100 000 lidí (Fištejn 2012).

Aktuálně příznivce textitu sdružuje již zmíněné nacionalistické hnutí *Texas Nationalist Movement*, jež má v současné době téměř 400 000 členů (Texas Nationalist Movement). Ačkoliv je zřejmé, že secesionistické tendence mají mezi občany Texasu podporu, jasné procento obyvatel požadujících secesi známo není. Z výše uvedených dat nelze usoudit, jak velká skupina by tedy texaskou secesi opravdu požadovala. Pokud by však ke konání referenda došlo a nadpoloviční většina obyvatel by se vyslovila pro odchod z USA, je zřejmé, že by Texas Beranovo kritérium splnil. Jak již bylo řečeno, Texas je třetím nejlidnatějším státem USA, tudíž má v poměru ke zbytku Spojených států populaci dostatečně velkou k tomu, aby mohl převzít zodpovědnost za nezávislý stát.

(2) Skupina nesmí vytvořit enklávu

Vzhledem ke své geografické poloze by se Texas v případě odtržení od Spojených států nemohl stát enklávou. Z geopolitického hlediska by i nadále hraničil se

stejnými státy Severní Ameriky – Novým Mexikem, Oklahomou, Arkansasem a Louisianou, nikoliv však jako součást federace, ale jako nezávislý stát. Zachována by zůstala i texaská jihovýchodní hranice se Spojenými státy mexickými.

(3) Skupina obývá území, které má disproporčně velký podíl ekonomických zdrojů existujícího státu

Dle zprávy z roku 2019 je Texas jeden z nejvíce ekonomicky se rozvíjejících států v USA. Jeho teritorium je pro Spojené státy důležité především kvůli rozsáhlým rezervám surové ropy. Té v roce 2017 texaský stát vytěžil téměř 40 % z celkového vyprodukovaného množství na území Spojených států amerických. Zároveň byl i významným producentem zemního plynu, v Texasu se jej vytěžilo 24 % (John 2019).

Podle internetového ekonomického serveru *Markets Insider* by Texas v případě svého odtržení od USA ekonomicky posílil a HDP nově nezávislého státu by rapidně vzrostlo. Zatímco v roce 2017 čítala hrubá domácí produkce 1,7 trilionů dolarů, v případě secese by se Texas pravděpodobně stal desátou nejsilnější ekonomikou světa, tedy ekonomikou přibližně stejně silnou, jako je například Brazílie (John 2019).

Texaská ekonomika má v rámci Spojených států amerických dominantní postavení i v dalších odvětvích. Texas se pyšní největší komunikační sítí v USA, která je velmi významná z hlediska mezistátního transportu. Texas dále disponuje 380 letišti a 16 přístavy, hojně využívanými v rámci mezinárodního obchodu. Prvenství Texas obhájí i v oblasti produkce větrné energie. V porovnání s ostatními státy USA Texas výrazně převyšuje i druhého největšího výrobce obnovitelné energie, Iowu. Zatímco Texas ročně vyprodukuje 21,004 megawattů, produkce Iowy dosahuje pouhých 6,952 megawattů (John 2019).

Texas je pro Spojené státy významný i z dalších ekonomických hledisek – na špičkové úrovni je zde celý sektor průmyslové výroby i soukromé podnikání (John 2019). Pokud by se tedy Texas rozhodl Unii opustit, je velmi pravděpodobné, že

by měl jeho odchod výrazně negativní dopad na celkovou ekonomiku Spojených států amerických.

(4) Secesionisté musí umožnit secesi skupinám, které budou chtít z nově vzniklé entity vystoupit, pokud je to možné po morální a praktické stránce

V rámci tohoto kritéria lze pouze spekulovat, zda by Texas vytvořil demokratický stát deklarující rovná práva pro všechny jeho občany. Vzhledem k tomu že se jedná o velmi vyspělý stát, lze předpokládat, že v případě realizované secese, se kterou by určitá menšina nesouhlasila, by Texas skupině poskytl možnost oddělení. Je pravděpodobné, že díky vlastním požadavkům na nezávislost by byla menšina požadující secesi vyslyšena. Na druhou stranu je Texas velmi hrdý na rozlohu svého území a dá se předpokládat, že odtržení určitého, byť jen malého teritoria, by se mu příliš nezamlouvalo.

(5) Secesionistická skupina nesmí vykořisťovat anebo utlačovat menší skupiny, které se od ní z nejrůznějších důvodů nemohou odtrhnout

V rámci aplikace tohoto kritéria na texaskou secesi nelze jednoznačně říct, jakým způsobem by se texaští secesionisté zachovali k menším skupinám, které by se od nich chtěly odtrhnout, ale z nějakého důvodu by k oddělení nemohlo dojít. Otázkou je, zda by se vůbec takové skupiny při případné secesi Texasu od USA v nově ustanoveném státě objevily. Vzhledem k tomu, že s tímto kritériem texaská nacionalistická hnutí nepracují, lze pouze spekulovat, jak by tuto situaci nezávislý Texas řešil.

(6) Skupina nemůže nárokovat oblast, která je po vojenské, kulturní či ekonomické stránce významná pro původní stát

Ani dle tohoto kritéria Texas nesplňuje podmínky legitimní secese. Vzhledem k tomu, že texaskou ekonomiku lze považovat za jednu z nejsilnějších ze všech

členských států federace, a tudíž i mimořádně významnou pro celé Spojené státy, texaští secesionisté nemají právo si tuto oblast nárokovat, respektive oddělit od USA.

(7) Právo na sebeurčení zahrnuje právo na secesi bez předchozího zavinění, ale jen za předpokladu spravedlivého rozdělení majetku a dluhů existujícího státu

V případě texaské secese by tento předpoklad hypoteticky mohl být naplněn. Otázkou je, co by v případě odtržení od Spojených států pro Texas znamenalo spravedlivé rozdělení majetku či dluhů vůči USA, a zda by na takový požadavek texaští secesionisté přistoupili. Proto zde neleze jednoznačně určit, zda by toto kritérium bylo splněno či nikoliv.

4.5.1 Zhodnocení kritérií dle Harryho Berana

Podmínky legitimní secese dle Harryho Berana Texas splňuje plně pouze ve dvou případech (podrobněji viz tabulka č. 2 na následující straně). Rozhodně disponuje dostatečně velkou skupinou obyvatel k tomu, aby mohl v případě secese převzít zodpovědnost za nově vzniklý nezávislý stát. Kritérium, které udává, že z texaského státu se politickým odtržením nesmí stát enkláva je rovněž naplněno. Vzhledem k tomu, že v rámci USA je texaská ekonomika jedna z nejsilnějších, je možné předpokládat, že by secese Texasu negativně ovlivnila celkovou ekonomiku Spojených států. Na druhou stranu by v Unii stále zůstaly státy jako Kalifornie, Washington, Utah či Massachusetts, jejichž ekonomika tu texaskou převyšuje. Nelze tedy jednoznačně říct, zda je Texas opravdu regionem, na jehož území se nachází disproporčně velký podíl ekonomických zdrojů USA. Předposlední kritérium – secesionistická skupina si nemůže nárokovat oblast, která je po vojenské, kulturní či ekonomické stránce významná pro původní stát – Texas splnit nemůže, neboť z ekonomického hlediska je pro USA extrémně důležitý. U

zbylých kritérií pak můžeme o jejich splnění či nesplnění pouze spekulovat, neboť nelze jednoznačně prokázat, jak by se nově nezávislý Texas v těchto konkrétních případech zachoval.

Tabulka č. 2: Zhodnocení kritérií legitimní secese Harryho Berana na příkladu Texasu

Kritérium	Status
Skupina, která se chce odtrhnout musí mít dostatečnou velikost, aby mohla převzít základní zodpovědnost za nezávislý	✓
Skupina musí vytvořit enklávu	✓
Skupina obývá území, které má disproporčně velký podíl ekonomických zdrojů existujícího státu	×
Secesionisté musí umožnit secesi skupinám, které budou chtít z nově vzniklé entity vystoupit – po morální i praktické stránce	×
Secesionistická skupina nesmí vykořisťovat anebo utlačovat menší skupiny, které se od ní z nejrůznějších důvodů nemohou	×
Skupina nemůže nárokovat oblast, která je po vojenské, kulturní či ekonomické stránce významná pro původní stát	×
Právo na sebeurčení zahrnuje právo na secesi bez předchozího zavinění, při spravedlivém rozdělení majetku a dluhů exi. státu	×

Vytvořeno autorkou práce

5 Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou politické secese a s ní spojenou legitimitou. První, teoretická část práce se věnovala primárně explanatorním teoriím secese, které se zaměřují především na to, za jakých okolností k secesi dochází, případně zda má tento proces určitou logiku. Z těchto teoretických přístupů jsem zvolila tři z nich, – všeobecnou teorii secese od Johna R. Wooda, teorii racionální volby Michaela Hechtera a teorii Donalda L. Horowitze, soustředící se na vztah sociálních skupin a ekonomických podmínek. Poté jsem se věnovala teoriím normativním, které jsou klíčové při posuzování legitimacy secese. Zde jsem se soustředila primárně na remediální teorii Allena Buchanana a jím vytyčená kritéria, která musí být splněna, aby bylo možné secesi považovat za legitimní. Věnovala jsem se plebiscitní teorii Harryho Berana, která se rovněž řadí k normativním přístupům, a která legitimitu secese vztahuje zejména k principům politického liberalismu.

Ve druhé, empirické části textu jsem se poté zabývala příčinami texaských požadavků na nezávislost a jejich historickými kořeny. Příčiny současných secesionistických snah texaských nacionalistů byly demonstrovány pomocí Woodových determinantů politického oddělení. Následně byla posuzována legitimita případné texaské secese, a to na základě devíti kritérií remediální teorie Allena Buchanana a dle sedmi principů plebiscitní teorie Harryho Berana.

Kritéria legitimní secese dle Allena Buchanana byla následovná – jednalo se o svévolnou anexi suverénního státu, diskriminační redistribuci, *sauve qui peut* separatismus, speciální právo na secesi, secesi z důvodu hrubého, systematického a dlouhodobého porušování lidských práv, politické oddělení na základě obrany kultury, secesi zapříčiněnou trvalým, vážným a nevyprovokovaným porušováním dohod o vnitrostátní autonomii, secesi z důvodu svědomí - respektive ze zásady a odtržení na základě mezinárodního legálního práva na secesi. Texas by v případě

politického oddělení splňoval pouze jedinou z těchto podmínek, a to diskriminační redistribuci. Zbývající kritéria tento americký stát nespĺňuje.

Případová studie nezávislosti Texasu byla dále zkoumaná dle podmínek legitimní secese Harryho Berana. První kritérium udávalo, že skupina, která se chce odtrhnout, musí mít dostatečnou velikost, aby mohla převzít zodpovědnost za nezávislý stát. Druhou podmínkou bylo, že skupina nesmí vytvořit enklávu. Třetí kritérium se zabývalo disproportčním podílem ekonomických zdrojů na území existujícího státu a čtvrté zdůrazňovalo umožnění secese dalším skupinám v rámci nově vzniklého, nezávislého státu. Pátý předpoklad apeloval, aby secesionistická skupina nevykořisťovala a neutlačovala menší skupiny, které se od ní z nejrůznějších důvodů nemohou odtrhnout. Šestý argument podmiňoval legitimní secesi tím, že si secesionistická skupina nemůže nárokovat oblast, která je po vojenské, kulturní či ekonomické stránce významná pro původní stát. Poslední kritérium legitimního politického odtržení zmiňovalo právo na sebeurčení zahrnující právo na secesi bez předchozího zavinění, při spravedlivém rozdělení majetku a dluhů existujícímu státu. Na základě těchto kritérií byla následně zhodnocena legitimita případného texaského oddělení od USA. Podmínky definované Beranem Texas plně splňoval pouze ve dvou případech – 1. secesí by se Texas nestal enklávou, 2. Texas disponuje dostatečně velkou populací i teritoriem, aby mohl převzít zodpovědnost za vlastní nezávislý stát. Kritérium zohledňující podíl ekonomických zdrojů na území Texasu není jednoznačně prokazatelné, stejně jako podmínka týkající se umožnění secese minoritě v nezávislém státě. Zbylá tři kritéria jsou v případě texaské secese také nejednoznačná a lze je považovat pouze za spekulativní.

Na základě výše předložených výsledků zkoumaných kritérií je nutné konstatovat, že Texas nespĺňuje podmínky legitimní secese, neboť z celkem šestnácti předpokladů prokazatelně naplnil pouze tři z nich.

6 Seznam použité literatury a zdrojů

Beran, Harry (1984). A Liberal Theory of Secession. *Political Studies* 32 (1), s. 21–31.

Buchanan, Allen (2004). *Justice, Legitimacy, And Selfdetermination Moral Foundations For International Law* (New York: Oxford University Press).

Buchanan, Allen (1991). Toward a Theory of Secession. *Ethics* (101) 2, s. 322–342.

Buchanan, Allen (1997). Theories of Secession. *Philosophy & Public Affairs* 26 (1), s. 31–61.

Buchanan, Allen (2003a). Secession. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. 7. 2. 2003 (<https://plato.stanford.edu/entries/secession/>, 6. 3. 2020).

Buchanan, Allen (2003b). The Making and Unmaking of Boundaries: What Liberalism Has to Say. In: Buchanan, Allen – Moore, Margaret (eds.). *States, Nations, and Borders. The Ethics of Making Boundaries*. (Cambridge: Cambridge University Press), s. 231–261.

Česká televize (2008). *Mexiko odstoupilo Spojeným státům dvě pětiny území* (<https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1464248-mexiko-odstoupilo-spojenym-statuum-dve-petiny-uzemi>, 26. 3. 2020).

Dart, Tom (2016). 'Why not Texit?': Texas nationalists look to the Brexit vote for inspiration. *The Guardian*. 19. 6. 2016 (<https://www.theguardian.com/us-news/2016/jun/19/texas-secession-movement-brexit-eu-referendum>, 29. 3. 2020)

Duchacek, Ivo (1970). *Comparative Federalism: The Territorial Dimension of Politics*. (New York: Holt, Rinehart and Winston).

- Fištejn, Jefim (2012). Vystoupí Texas ze Spojených států? *Český rozhlas* 6. 21. 11. 2012 (https://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/jefim-fistejn-vystoupi-texas-ze-spojonych-statu--1139962, 29. 3. 2020).
- Foer, Franklin (1997). The Republic of Texas. *Slate*. 4. 5. 1997 (<https://slate.com/news-and-politics/1997/05/the-republic-of-texas.html>, 29. 3. 2020).
- Hale, Christopher W. – Siroky, David S. (2017). Inside Irredentism: A Global Empirical Analysis. *American Journal of Political Science* 61 (1), s. 117–128.
- Harper, Douglas (2020). Secession. *Online Etymology Dictionary*. <https://www.etymonline.com/search?q=secession>, 6. 3. 2020).
- Hechter, Michael (1992). The Dynamics of Secession. *Acta Sociologica* 35 (4), s. 267–283.
- History (2019). *Texas enters the Union* (<https://www.history.com/this-day-in-history/texas-enters-the-union>, 26. 3. 2020).
- Horowitz, Donald L. (1981). Patterns of Ethnic Separatism. *Comparative Studies in Society and History* 23 (2), s. 165–195.
- Howard University Libraries (2020). *Reconstruction Era: 1865–1877* (<https://www.howard.edu/library/reference/guides/reconstructionera/>, 31. 3. 2020).
- Hromčíková, Monika (2018). *Nejvyšší soud USA a jeho historická role v ústavním systému* [diplomová práce] (Plzeň: Fakulta právnická Západočeská Univerzita v Plzni).
- John, Steven (2019). 11 mind-blowing facts about Texas' economy. *Markets Insider*. 22. 4. 2019 (<https://markets.businessinsider.com/commodities/news/texas-economy-facts-2019-4-1028127171#texas-produces-almost-40-of-america-s-oil1>, 31. 3. 2020).

- Loukota, Ladislav (2018). Bylo možné otroctví v Americe zrušit i bez občanské války? *Prima Zoom*. 11. 6. 2018 (<https://zoommagazin.iprima.cz/historie/bylo-mozne-otroctvi-v-americe-zrusit-i-bez-obcanske-valky>, 17. 3. 2020).
- Lukášek, Libor (1999). Právo národa na sebeurčení. *Hospodářské noviny*. 4. 8. 1999 (<https://archiv.ihned.cz/c1-809733-pravo-naroda-na-sebeurceni>, 8. 3. 2020).
- Mareš, Miroslav (2010). Iredentismus: Tradiční a nová dimenze hrozby pro Českou republiku. *Obranná strategie*. 15. 12. 2010 (<https://www.obranaastrategie.cz/filemanager/files/36544.pdf>, 7. 3. 2020), s. 101–119.
- Miller, Daniel (2018). *Texit: Why and How Texas Will Leave The Union* (USA: Defiance Press & Publishing).
- Minster, Christopher (2019). Causes of Texas Independence Eight Reasons Texas Wanted Independence from Mexico. *ThoughtCo*. 30. 5. 2019 (<https://www.thoughtco.com/causes-of-texas-independence-2136245>, 29. 3. 2020).
- Opatrný, Josef (2002). *Stát osamělé hvězdy a mexicko-americká válka* (Praha: Libri).
- Opatrný, Josef (2014). *Pamatujte na Alamo* (Praha: Epoque).
- Pavković, Aleksandar (2015). Secession: a much contested concept. In: Kingsbury, Damian – Laoutides, Costas *Territorial Separatism in Global Politics: Causes, Outcomes and Resolution* (Sydney: Routledge), s. 13–28.
- Pavković, Aleksandar – Radan, Peter (2007). *Creating New States Theory and Practice of Secession* (Sydney: Ashgate).
- Pattani, Aneri (2016). Texplainer: If Brexit Can Happen, Can Texit? *The Texas Tribune*. 24. 6. 2016 (<https://www.texastribune.org/2016/06/24/can-texas-legally-secede-united-states/>, 30. 3. 2020).

Peace, Roger (2016). The United States-Mexican War, 1846-1848. *United States Foreign Policy History and Resource Guide*. 2016 (<http://peacehistory-usfp.org/us-mexican-war/>, 26. 3. 2020).

Potočný, Miroslav (1968). Zásada sebeurčení národů. *Mezinárodní vztahy* 18 (2), s. 23–40.

Poston, Dudley L. (2020). 3 ways that the U.S. population will change over the next decade. *PBSO News Hour*. 2. 1. 2020 (<https://www.pbs.org/newshour/nation/3-ways-that-the-u-s-population-will-change-over-the-next-decade>, 25. 4. 2020).

Qvortrup, Matt (2014). *Referendums and Ethnic Conflict* (Pensylvania: Penn Press).

Rosůlek, Přemysl (2014). *Politický secesionismus & etické teorie: Allen Buchanan a jeho kritici* (Plzeň: Barrister & Principal).

Rothman, Lily (2016). Texas Secession Is Not a New Idea. *Time*. 13. 5. 2016 (<https://time.com/4329364/texas-secede-history/>, 30. 3. 2020).

Skřípský, Marek (2007). Jaká byla jižanská konfederace – Dixie? Eu Portál. 4. 2. 2007 (<https://www.euportal.cz/Articles/1251-jaka-byla-jizanska-konfederace-dixie-.aspx>, 29. 3. 2020).

Smith, Sonia (2013). The Arguments for (and Against) Texas Secession. *Texas Monthly*. 21. 1. 2013 (<https://www.texasmonthly.com/politics/the-arguments-for-and-against-texas-secession/>, 8. 2. 2020).

Texas Nationalist Movement (2009). *Texas vs. White: Why The Supreme Court Is Dead Wrong on Texas Independence* (<https://tnm.me/news/political/texas-vs-white-why-the-supreme-court-is-dead-wrong-on-texas-independence>, 29. 3. 2020).

Texas Nationalist Movement (2020) *Our Work*. (<https://tnm.me/about>, 29. 3. 2020).

Texas State Library and Archives Commission (2011). *Joint Resolution for Annexing Texas to the United States Approved March 1, 1845* (<https://www.tsl.texas.gov/ref/abouttx/annexation/march1845.html>, 30. 3. 2020).

Texas State Library and Archives Commission (2012). *Annexation Process: 1836-1845*

A *Summary* *Timeline*
(<https://www.tsl.texas.gov/ref/abouttx/annexation/timeline.html>, 30. 3. 2020).

Texas State Library and Archives Commission (2017). *The Republic of Texas* (<https://www.tsl.texas.gov/treasures/republic/index.html>, 30. 3. 2020).

Thorson, Ryan (2017). 68 % of U.S. Voters Open to Secession in Zogby Poll (<https://tnm.me/news/political/huge-68-of-u-s-voters-open-to-secession-in-zogby-poll>, 31. 3. 2020).

Vaan de, Michael (2008). *Etymological Dictionary of Latin and other Italic Languages* (Leiden: Brill).

Wellman, Christopher H. (2005). *A Theory of Secession: The Case for Political of Self-Determination* (New York: Cambridge University Press).

Wood, Graeme (2019). The Movement to Make Texas Its Own Country Daniel Miller is fighting to divorce his state from the union. *The Atlantic*. Zář 2019 (<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2019/12/the-secessionist/600739/>, 29. 3. 2020).

Wood, John R. (1981). Secession: A Comparative Analytical Framework. *Canadian Journal of Political Science / Revue canadienne de science politique* 14 (1), s. 107–134.

World Population Review (2020a). *United States Population 2020* (<https://worldpopulationreview.com/countries/united-states-population/>, 31. 3. 2020).

World Population Review (2020b). *Texas Population 2020*
(<https://worldpopulationreview.com/states/texas-population/>, 31. 3. 2020).

7 Resumé

In this bachelor thesis the theme of political secession and its legitimacy in case of Texas was discussed. The legitimacy of secession of Texas was analysed according to criteria of legitimate political secession formulated by Allen Buchanan and Harry Beran. The primary objective of this thesis is to find out whether the possible secession of Texas fulfils the criteria mentioned above and if the secession of Texas can be considered as legitimate.

This bachelor thesis consists of the two parts – theoretical and empirical part. In the theoretical part, which includes the explanation of political secession, explanatory and normative theories of secession were stated. In case of explanatory theories, I focused mainly on three authors – J. R. Wood, D. L. Horowitz, and M. Hechter and their approaches to political secession. Speaking of normative theories, theoretical works of Allen Buchanan and Harry Beran were discussed.

In the second, practical part the criteria of political secession of Allen Buchanan and Harry Beran were applied on the case of Texas independence. According to the criteria of Remedial theory of Allen Buchanan and the Plebiscite theory of Harry Beran the claims for separation of Texas from the USA were considered.

According to the outcome of this analysis, it will be possible to say whether the political separation of Texas can be considered as legitimate.